TPA
W

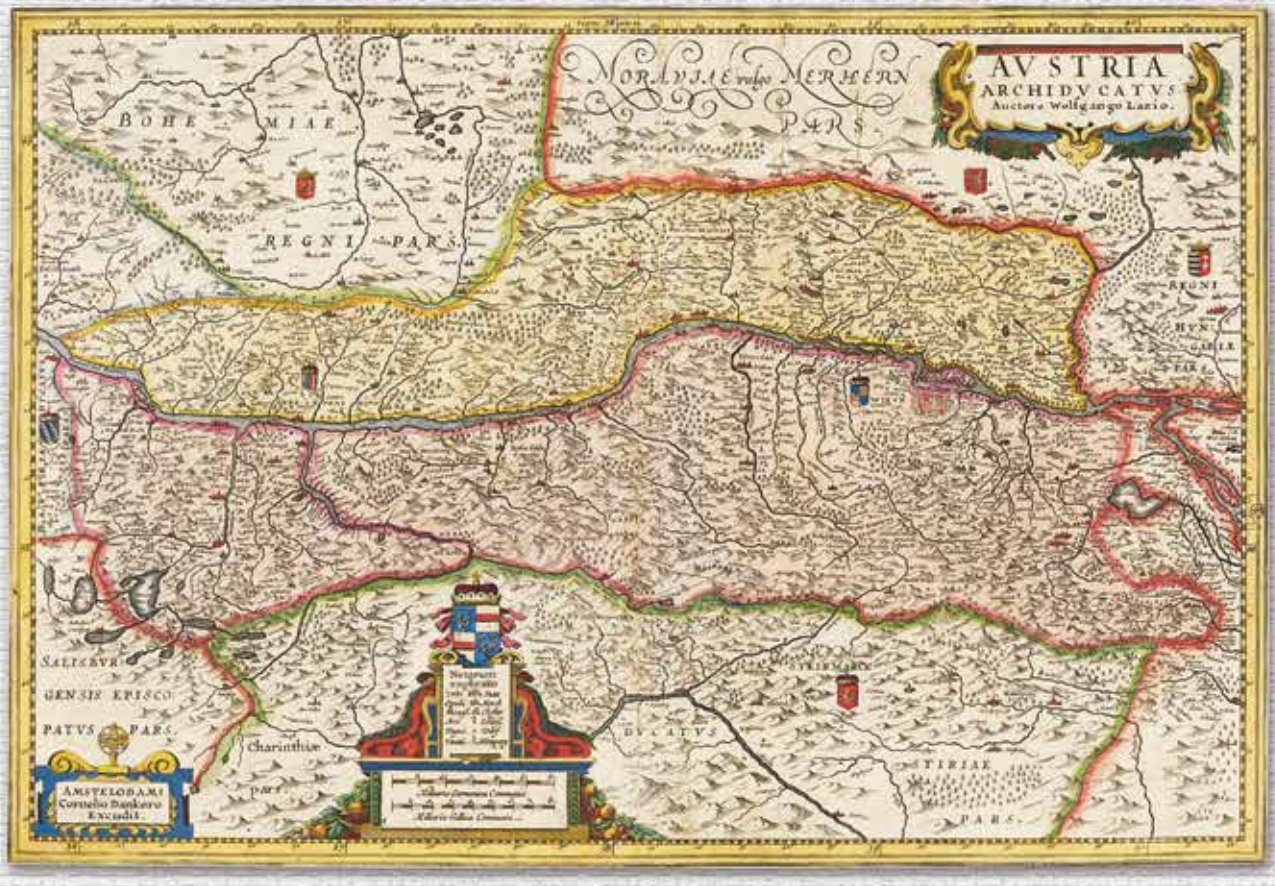

Arcyksięstwo Austrii, zainiciowane w 1359 r. przez księcia Rudolfa IV (formalnie ukonstytuowane w 1453 r.) było rodową domeną Habsburgów i rdzeniem stworzonego przez tę dynastię imperium. Stanowiło zarazem kolebkę współczesnej Republiki Austrii.
Mapa wydana w 1623 r. przez Cornelisa Danckertsa wg dzieła autorstwa Wolfganga Lazio pochodzącego z połowy XVI w.

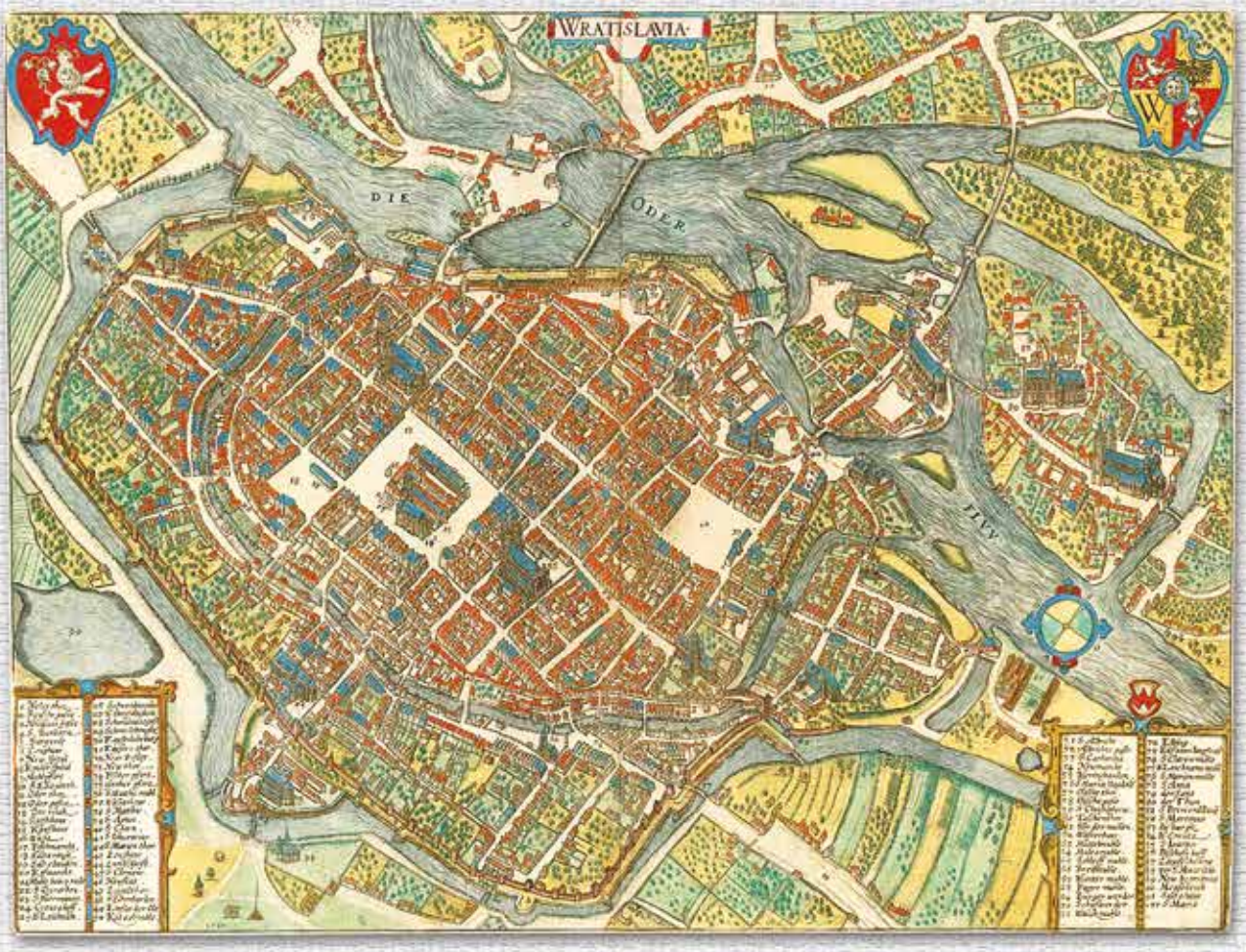

Plan perspektywiczny Wrocławia pochodzący z trzeciego tomu sławnego atlasu Civitates orbis terrarum G. Brauna i F. Hogenberga (wyd. 1580).
Wrocław w XVI wieku był najważniejszym po Pradze miastem Królestwa Czech, stanowiąc jego prawdziwą dumę. W pięciopolowym herbie Wrocławia, nadanym miastu przez cesarza Karola V Habsburga w 1530 r., w polu najzaszczytniejszym nieprzypadkowo znalazł się więc Czeski Lew skierowany w ukłonie heraldycznym ku Śląskiemu Orłu

Towarzystwo Polsko-Austriackie – Oddział we Wrocławiu

35 lat Wrocławskiego Oddziału Towarzystwa Polsko-Austriackiego 1982–2017

OPRACOWANIE

Lubomir Wędzicha

REDAKCJA

Janusz L. Kaczmarek

Wrocław 2017

Gmach Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego, w którym zrodził sie Oddział TPA we Wrocłaiwu. Zdjęcie z 1982 r.

Kartki z dziejów, czyli wczoraj i dziś TPA

Z inicjatywą powołania społecznego stowarzyszenia zrzeszającego osoby oraz instytucje zainteresowane Austrią, rozwojem stosunków polsko-austriackich oraz działalnością na rzecz zbliżenia obu narodów wystąpił w 1959 roku, ówczesny rektor Uniwersytetu Warszawskiego, prof. Stanisław Turski. W konsekwencji Jego starań, 28 grudnia 1959 r. odbyło się zebranie zespołu

Prof. Stanisław Turski

inicjatywnego, w którym udział wzięli m.in.: prof. Tadeusz Cieślak – rektor Szkoły Głównej Służby Zagranicznej, dr Jan Frankowski – poseł na Sejm, Franciszek Modrzewski – wiceminister Handlu Zagranicznego, Leonard Hohensee – przedstawiciel władz Stronnictwa Demokratycznego, Ryszard Łazarski – reprezentujący władze Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego. W zebraniu uczestniczył także obecny Prezes TPA Zbigniew Tomkowski. Proces kształtowania się Towarzystwa zakończył ostatecznie I Walny Zjazd TPA (6 maja 1960 r.), podczas którego uchwalono program i wybrano Zarząd Główny TPA z prezesem prof. Stanisławem Turskim. Od początku swego istnienia Towarzystwo zrzesza przede wszystkim inteligencję: nauczycieli akademickich, prawników, historyków, socjologów, pedagogów, ekonomistów, inżynierów, publicystów i dziennikarzy, działaczy oświaty i kultury. W istotny sposób wywierało to i nadal wywiera wpływ na charakter Towarzystwa, kształt, wielostronność jego programu oraz konieczność dostosowywania go do zainteresowań wszystkich członków.

TPA stanowiło jedno z 37 towarzystw działających ówcześnie na obszarze PRL i zrzeszonych w Radzie Towarzystw Przyjaźni z Narodami.

Kolejnymi prezesami Zarządu Głównego TPA byli: prof. Wiesław Balcerak (od 3 marca 1986 r. do 17 kwietnia 2015 r.) oraz prof. Zbigniew Tomkowski, który wcześniej, od 12 listopada 1991 r. do 17 kwietnia 2015 r. pełnił funkcję Sekretarza Generalnego.

Obecnie Towarzystwo zrzesza w 14 oddziałach terenowych ok. 1000 osób.

Logo Wrocławskiego Oddziału TPA

i Lubomir Wędzicha. Na spotkaniu tym powołano Tymczasowy Komitet Organizacyjny powierzając funkcje: Przewodniczącego – Norbertowi Honszy, Sekretarza – Lubomirowi Wędzisze i Skarbnika Ryszrdowi Polechońskiemu. Pozostali uczestnicy zebrania zostali członkami Komitetu Organizacyjnego.

Członkowie Tymczasowego Komitetu prowadzili następnie liczne rozmowy z osobami, które mogły być zainteresowane działaniem w TPA. Starano się przy tym pozyskać przyszłych członków

Prof. Zbigniew Tomkowski i Lubomir Wędzicha w Klubie Muzyki i Literatury we Wrocławiu

Logo Towarzystwa Polsko-Austriackiego

Po wstępnych rozmowach przeprowadzonych przez prof. Norberta Honszę i Lubomira Wędzichę z Zarządem Głównym TPA w Warszawie,- 22 czerwca 1982 r. w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego odbyło się zebranie Komitetu Organizacyjnego Koła (Oddziału) TPA we Wrocławiu. Na spotkaniu obecni byli: prof. Norbert Honsza, prof. Anna Stroka, prof. Hanna Wałkówska, prof. Karol Fiedor, Andrzej Kocyłowski, Ryszard Polechoński w różnych środowiskach Wrocławia m.in. wśród pracowników wyższych uczelni i Polskiej Akademii Nauk, stowarzyszeń dziennikarskich, literackich i twórczych, a także przedstawicieli miejskich przedsiębiorstw i urzędów. W pierwszej fazie akces do Towarzystwa zgłosiło ok. 50 osób, którym Komitet przesłał zaproszenia na Walne Zebranie.

Dnia 2 grudnia 1982 r. o godz. 17.00 w Sali Audiowizualnej Klubu Lekarza we Wrocławiu przy ul. Kazimierza

Wielkiego 45 rozpoczęło się Walne Zebranie Założycielskie Wrocławskiego Koła (Oddziału) Towarzystwa Polsko-Austriackiego. Omówiono na nim wstępnie plany działania Towarzystwa w najbliższej przyszłośćci oraz wybrano władze Oddziału w następującym składzie: prof. Norbert Honsza z Instytutu Filologii Germańskiej UWr. (Przewodniczący), prof. Karol Fiedor z Instytutu Politologii UWr. (Wiceprzewodniczący), Lubomir Wędzicha z Zakładu Narodowego im. Ossolińskich – Biblioteki PAN (Sekretarz), Ryszard Polechoński z Akademii Rolniczej (Skarbnik). Do Komisji Rewizyjnej wybrano prof. Józefa Wąsika z Wydziału Prawa UWr. (jako przewodniczącego) oraz Jerzego Aulicha, dyrektora NBP we Wrocławiu.

W trakcie zebrania utworzono także sekcje problemowe oddziału i ustanowiono ich przewodniczących:

- **Sekcja literacko-kulturalna** (przewodnicząca prof. Anna Stroka) – badania nad współczesną literaturą Austrii, utrzymywanie stałego Kontaktu z Instytutem Kultury Austriackiej;
- **Sekcja historyczna** (przewodniczący prof. Karol Fiedor) – studia nad historią Austrii, związkami Austrii z Polską ze szczególnym uwzględnieniem Śląska;
- **Sekcja Numizmatyczna** (przewodnicy Jerzy Aulich) – pogłębianie wiedzy o numizmatyce i heraldyce austriackiej

Prof. Norbert Honsza podczas jednego z odczytów zorganizowanego przez TPA (1984)

Lubimy Austrię i jej mieszkańców

W grudniu 1982 roku powołano we Wrocławiu Oddział Towarzystwa Polsko-Austriackiego. Jego prezesem został prof. dr hab. **Norbert Honsza** z Uniwersytetu Wrocławskiego.

Statut TPA przewiduje członkostwo zwyczajne i wspierające. Członkami zwyczajnymi mogą być osoby zainteresowane celami i działalnością towarzystwa, a w szczególności przedstawiciele gospodarki, nauki, szkolnictwa i kultury, przyjęci przez Zarząd Oddziału. Natomiast członkami wspierającymi mogą być przedsiębiorstwa i instytucje, wyższe uczelnie, placówki naukowe i kulturalne oraz organizacje społeczne zainteresowane merytoryczną działalnością towarzystwa.

— Dlaczego warto rozwijać zainteresowanie Austrią wśród mieszkańców Dolnego Śląska? — z tym i kolejnymi pytaniami zwracamy się do prof. **Norberta Honszy** i sekretarza towarzystwa mgr **Lubomira Wędzichy.**

— Nieprzypadkowo powołaliśmy towarzystwo we Wrocławiu bowiem na tym terenie, aż po Ziemie Lubuską, sięgały przed wiekami wpływy kultury austriackiej, a do dziś pozostały tu jej ślady. Społeczeństwo raczej nie jest zorientowane, że do 1741 roku Śląsk należał do Austrii, a dopiero później zagarnęły go Prusy.

— Co z pozostawionych przez Austriaków pamiątek i śladów wzbudza wasze zainteresowanie i godne jest upowszechnienia?

— Istnieją na przykład, w zbiorach uniwersyteckich nie odczytane dotąd starodruki austriackie, które z pewnością będą źródłem interesującej wiedzy o historii naszych ziem. Wiele pamiątek — choć nie wszystkie zostały odkryte — znajduje się w bibliotekach, archiwach, muzeach na Dolnym Śląsku. Odszukanie, zbadanie i powiadomienie o nich społeczeństwa będzie jednym z zadań naszego towarzystwa, a konkretnie jego sekcji historycznej.

— Czy przeważać będzie zainteresowanie historią? Jakie sekcje istnieją poza tym?

— Jeśli mowa o historii, to nie tylko o tej sprzed kilku wieków. Jednym z tematów, jakim zajmiemy się — będzie „Wiedeń, jako druga stolica ONZ". Natomiast formą naszego uczestnictwa w trzechsetnej rocznicy odsieczy wiedeńskiej będzie sesja naukowa 10 września w Auli Leopoldinie poświęcona nie tylko ówczesnej wojnie, ale także tradycji obchodów rocznicy. Poza zainteresowaniami historycznymi planujemy nawiązać kontakt z gabinetem numizmatycznym w Wiedniu. Zajmie się tym sekcja numizmatyczna. Austria kojarzy się z Alpami, więc w ramach sekcji turystycznej zorganizujemy na ten temat wystawy, przeglądy i prelekcje. Nieprzypadkowo nasza rozmowa odbywa się w Zakładzie Literatury i Kultury Współczesnej NRD, RFN, Austrii i Szwajcarii. Jak dotąd była to jakby zamknięta enklawa. Studenci uczestniczyli tu w seminariach i ćwiczeniach. Obecnie pragniemy wyjść poza mury Uniwersytetu Wrocławskiego. Sekcja literacko-kulturalna wyeksponuje interesujące związki literatury polskiej i austriackiej. Ossoliński był również dyrektorem biblioteki w Wiedniu. Z kolei prezesem Międzynarodowego Towarzystwa im. Chopina jest dr Kanitzer, jednocześnie prezes Towarzystwa Austriacko-Polskiego.

— Jednym z waszych celów jest nawiązanie współpracy naukowo-gospodarczej. Czy ambicje nie przerastają możliwości?

— Skromnie, na początek, planujemy dotrzeć do zakładów kooperujących z austriackimi firmami i upowszechniać wśród załóg — od dyrektora do robotnika — wiedzę o Austrii. Nasz adres: pl. Nankiera 15. Najbliższa impreza: 19 maja, godz. 18.00 KMPiK — „Austria w okresie napoleońskim".

Rozmawiał:
R. KASPRZYK

„Gazeta Robotnicza", 13 maja 1983 r.

Zbliżenia polsko – austriackie

Dwaj wrocławianie wybrani do władz TPA

W Warszawie odbył się walny zjazd Towarzystwa Polsko - Austriackiego, jednego z 37 towarzystw działających w ramach Rady Towarzystw Przyjaźni z Narodami.

Na zjeździe dokonano oceny dotychczasowej działalności oraz nakreślono kierunki działania towarzystwa na nową pięcioletnią kadencję.

Towarzystwo Polsko-Austriackie prowadzi działalność na rzecz pogłębiania przyjaznych stosunków polsko-austriackich oraz rozwijania współpracy gospodarczej, kulturalnej i naukowo-technicznej między Polską i Republiką Austrii. Ponadto stawia sobie za cel zaznajomienie społeczeństwa polskiego z życiem społeczeństwa Austrii, jej historią, nauką i kulturą oraz osiągnięciami społeczno-gospodarczymi.

Zjazd wybrał nowe władze na przyszłą kadencję. Prezesem TPA ponownie został wybrany prof. dr S. Turski z Uniwersytetu Warszawskiego. Jednym z trzech wiceprezesów został wybrany wrocławianin prof. dr Norbert Honsza z Uniwersytetu Wrocławskiego, prezes Wrocławskiego Oddziału TPA.

Ponadto w skład 21-osobowego Zarządu Głównego, wybrano mgra Lubomira Wędzichę z Biblioteki Ossolineum.

„Słowo Polskie", 13 maja 1983 r.

i popularyzowanie ich poprzez wystawy, odczyty i nawiązywanie kontaktów ze specjalistami i hobbystami austriackimi;

- **Sekcja Turystyczna** (przewodniczący Ryszard Polechoński) – popularyzowanie wiedzy o Austrii, jej zabytkach, przyrodzie, atrakcjach krajobrazowych poprzez organizacje wystaw, konkursów, pokazów filmowych i wycieczek.

W początkach 1983 r. we wrocławskiej prasie oraz w lokalnym programie TVP „Rozmaitości" ukazało się szereg informacji związanych z powstaniem Koła (Oddziału), jego celach, planach, a także o stosunkach polsko-austriackich. W programach brali udział profesorowie Honsza i Fiedor.

Na spotkaniu założycielskim ustalono także, iż siedzibą Koła (Oddziału) będzie gabinet prof. Norberta Honszy w Budynku Instytutu Filologii Germańskiej UWr. przy pl. Nankiera 15, natomiast zebrania ogólne odbywać się będą w różnych miejscach, w zależności od potrzeby, możliwości a także ich tematu (np. Klub Prasy i Książki, Muzeum Archeologiczne, Arsenał, Klub Uniwersytetu).

Od września 1984 r. cykliczne spotkania odbywały się w Klubie Pracownika Urzędu Wojewódzkiego, a od stycznia 1987 r. do dziś mają regularnie miejsce w Klubie Muzyki i Literatury przy pl. Kościuszki 10.

W początku lat dziewięćdziesiątych część spotkań, szczególnie tych wymagających oprawy literackiej odbywało się w nowo otwartej kawiarence wiedeńskiej „Pod Kalamburem".

Za członków założycieli Wrocławskiego Oddziału Towarzystwa Polsko Austriackiego uznaje się 37 osób, które złożyły deklaracje członkowskie i zapłaciły stosowne składki w 1982 roku.

Byli to, w kolejności alfabetycznej:
1. Jerzy Aulich
2. Barbara Bartoszewicz
3. Jan Bauer
4. Teresa Bauer

Lubomir Wędzicha „na gorąco" sportretowany podczas obrad zjazdu TPA w 1988 r.

5. Edward Białek
6. Agata Bień
7. Leszek Bogunia
8. Karol Fiedor
9. Marta Firlej
10. Dorota Herman-Nauka
11. Norbert Honsza
12. Olaf Honsza
13. Anita Jaremko
14. Ewa Jarosz
15. Andrzej Kocyłowski
16. Krystyna Kowalik-Rzepiak
17. Wojciech Kunicki
18. Krzysztof Lubowicz
19. Małgorzata Lipińska-Sztynek
20. Jerzy Łukosz

Prof. Karol Fiedor podczas odczytu z okazji święta Austrii w 1983 r.

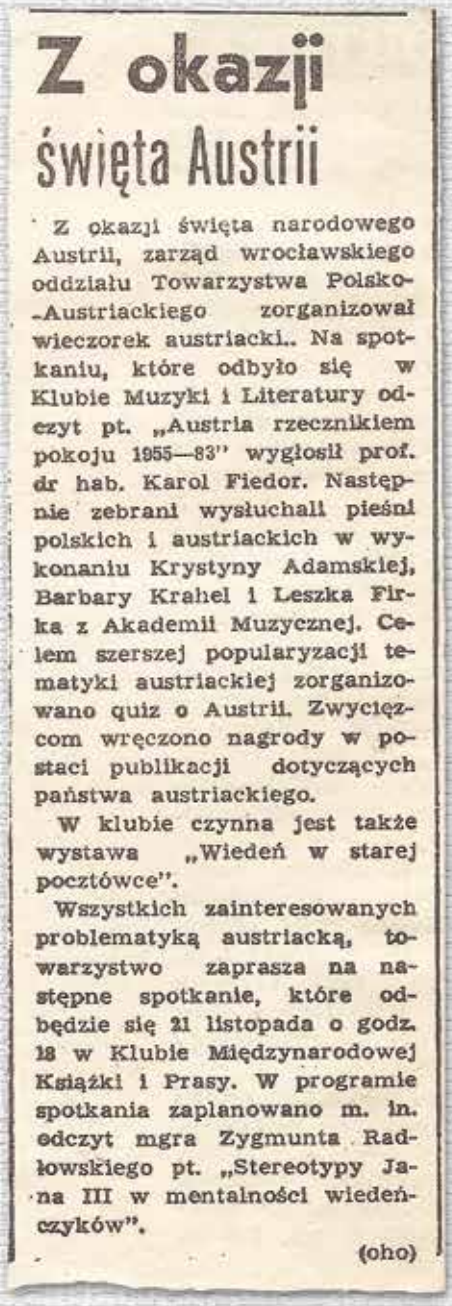

Z okazji święta Austrii

Z okazji święta narodowego Austrii, zarząd wrocławskiego oddziału Towarzystwa Polsko-Austriackiego zorganizował wieczorek austriacki.. Na spotkaniu, które odbyło się w Klubie Muzyki i Literatury odczyt pt. „Austria rzecznikiem pokoju 1955—83" wygłosił prof. dr hab. Karol Fiedor. Następnie zebrani wysłuchali pieśni polskich i austriackich w wykonaniu Krystyny Adamskiej, Barbary Krahel i Leszka Firka z Akademii Muzycznej. Celem szerszej popularyzacji tematyki austriackiej zorganizowano quiz o Austrii. Zwycięzcom wręczono nagrody w postaci publikacji dotyczących państwa austriackiego.

W klubie czynna jest także wystawa „Wiedeń w starej pocztówce".

Wszystkich zainteresowanych problematyką austriacką, towarzystwo zaprasza na następne spotkanie, które odbędzie się 21 listopada o godz. 18 w Klubie Międzynarodowej Książki i Prasy. W programie spotkania zaplanowano m. in. odczyt mgra Zygmunta Radłowskiego pt. „Stereotypy Jana III w mentalności wiedeńczyków".

(oho)

„Gazeta Robotnicza", 9 listopada 1983 r.

21. Jerzy Marciniak
22. Romana Matkowska
23. Mirosław Michalak
24. Juliusz Palczewski
25. Mirosława Pierzchała
26. Grzegorz Pisarski
27. Ryszard Polechoński
28. Ryszard Polak
29. Henryk Pyka
30. Anna Stroka
31. Jolanta Szafarz
32. Waldemar Sztynek
33. Hanna Wałkówska
34. Lubomir Wędzicha
35. Wiesława Wędzicha
36. Jan Witt
37. Roswitha Witt

Na początku roku 1984 nasz Oddział liczył już 100 członków. 99-ym został prof. Józef Szczepaniec, a 100-ym – Halina Sokołowska-Szczepaniec.

W końcu 1984 r. Oddział liczył 129 osób, było wśród nich 8 samodzielnych pracowników nauki, 21 doktorów, 73 magistrów, inżynierów, lekarzy i aktorów oraz 9 studentów. Przeważali, co w zasadzie dość oczywiste, germaniści (33 członków).

W okresie największego rozwoju (w połowie 1986 r.) Oddział skupiał 154 członków, a na początku stycznia 1987 r. było ich 142.

W 2014 r. mieliśmy 80 członków (w tym 56 złożyło nowe deklaracje) i ok. 100 sympatyków i przyjaciół, którzy uczestniczyli gościnnie w naszych spotkaniach i wyjazdach fakultatywnych.

Wśród członków TPA było wielu znanych Wrocławian. I tak, dla przykładu, w latach 1985–1988 członkami zostali m.in. (w kolejności wstąpienia): Halina

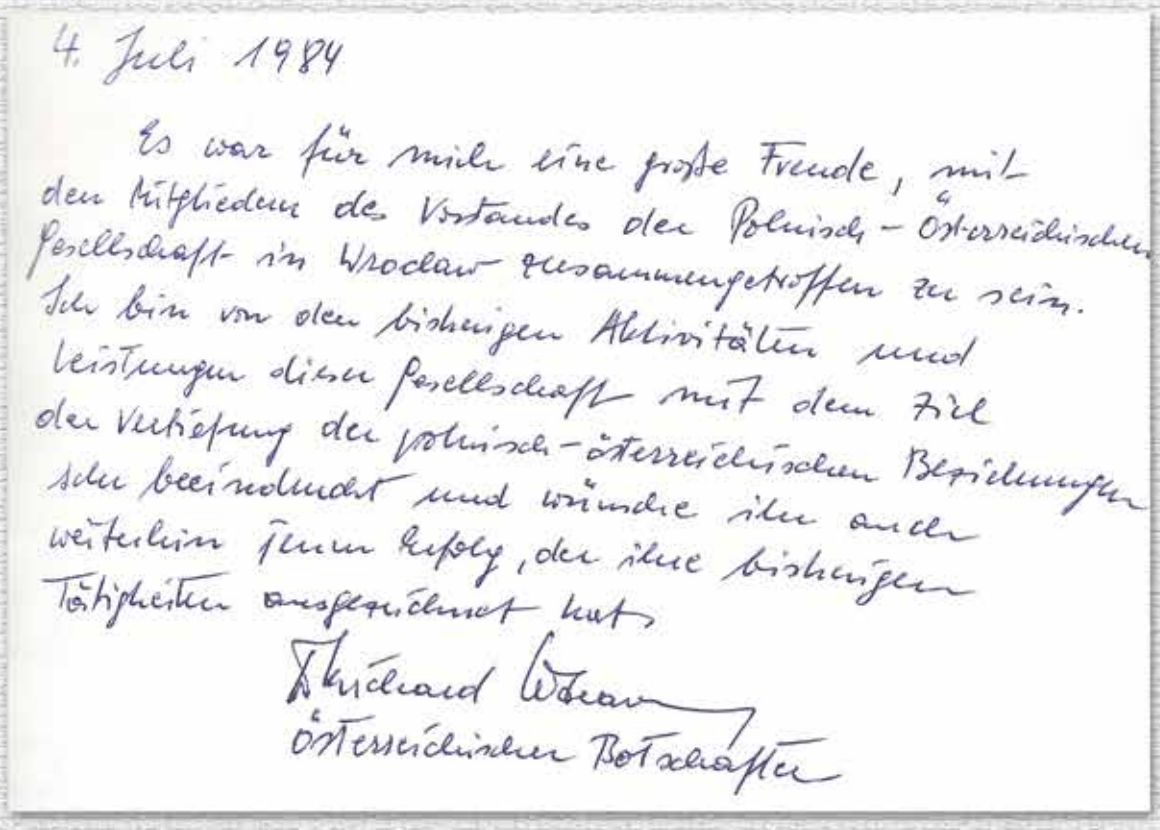
4. Juli 1984

Es war für mich eine große Freude, mit den Mitgliedern des Vorstandes der Polnisch-Österreichischen Gesellschaft in Wrocław zusammengetroffen zu sein. Ich bin von den bisherigen Aktivitäten und Leistungen dieser Gesellschaft mit dem Ziel der Vertiefung der polnisch-österreichischen Beziehungen sehr beeindruckt und würde ihr auch weiterhin jenen Impuls, der ihre bisherigen Tätigkeiten ausgezeichnet hat,

Richard Wotava
Österreichischen Botschafter

4 lipca 1984 r. podczas wizyty ambasadora Republiki Austrii dra Richarda Wotavy we Wrocławiu odbyło się jego spotkanie z członkami Zarządu Wrocławskiego Odziału TPA. Na spotkaniu tym omówiono dotychczasowe osiągnięcia naszego Oddziału, ponadto stało się ono podstawą do nawiązania bliższej, bezpośredniej współpracy. Na ilustracji pamiątkowy wpis Ambasadora do Kroniki TPA.

i Wojciech Dzieduszyccy, Walentyna Węgrzyn-Klisowska, Ryszard Klisowski, Antoni Kuczyński, Michał Sewerski, Danuta Orłowska, Anna i Maria Orzechowskie, Krzysztof Huszcza, prof. Włodzimierz Obidowicz, Marian Lampczak, Jan Ślęk, Stefania Kwass, Edward Sieradzan, Bożena Lampczak, Ryszard Choroszy, Bożena Piechura, Stefan Placek, Sławomir Krześ, Elwira Marszałkowska-Krześ, Ryszard Teisseyre, Tadeusz Prochowski, Ryszard Michalczyk, Waldemar Niedźwiedzki, Jerzy Pasłuła, Marian Przystawa, Bogumiła Brożyniak, Emil Kamiński, Andrzej Myrta, Józef Cempa, prof. Edmund Kajdasz, Jan Karbowski (Prezydent Jeleniej Góry), Longin Zięba (Wiceprezydent Jeleniej Góry), Tadeusz Hołubowicz, Józef Jackowski, Henryk Kaźmierczak, Stanisław Lekarczyk, Janusz Przerwa-Tetmajer, Romuald Gomerski, Aleksander Kubisiak, prof. Piotr Hańczyc, dr Czesław Lasota, Władysław Zaleski, Grzegorz Pisarski, Ewa Waszkiewicz, prof. Józef Wąsik, Marek Haisig, dr Józef Urban, Krzysztof Kucharski, Andrzej Wojaczek, Henryk Machul, Sławomir Grymin.

Naszej działalności, jako członkowie–wspierający, udzielali wsparcia m.in. Jelcz, Intermoda, Polar, Elwro, Polkat, Polska Izba Handlu Zagranicznego, Biblioteka PAN – Ossolineum, DTSK, Przedsiębiorstwo Instalacji Sanitarnych, PP PKZ, Komenda Chorągwi ZHP.

Aktualnie Oddział liczy 100 członków (płacących składkę), ponadto 23 członków Kół Młodych funkcjonujących przy Instytucie Filologii Germańskiej i Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego (przedstawionych w dalszej części publikacji):

1. Grażyna Jadwiga Antoine
2. Adela Arendzikowska
3. Galina Asatryan
4. Sebastian Bałasz
5. Irena Antonina Baranek
6. Renata Berdowicz
7. Robert Berdowicz
8. Paweł Bergman
9. Magdalena Bęcławska
10. Edward Białek
11. Bogusław Brud
12. Ewa Brud
13. Janina Czekajło
14. Maria Czerwińska
15. Mirosław Czerwiński
16. Mariola Dominik
17. Tadeusz Dzięgielewski
18. Józef Forgacz
19. Alicja Głąbica
20. Kazimierz Gońka
21. Danuta Grabowska
22. Lucyna Grodzka
23. Ryszard Hawrylak
24. Wiesława Hawrylak
25. Ewa Małgorzata Huczyńska
26. Jadwiga Huzarska
27. Zygmunt Huzarski
28. Barbara Jaskulska
29. Jerzy Jaskulski
30. Grażyna Jurkowska
31. Stanisław Jurkowski
32. Irma Kasprzak-Bergman
33. Andrzej Paweł Kempa
34. Agnieszka Kita
35. Robert Klimentowski
36. Wanda Kolanowska
37. Urszula Kordowina
38. Natalia Kotrys
39. Krystyna Kuchtyn
40. Ewa Kuczyńska
41. Leszek Zbigniew Kuczyński
42. Iwona Grażyna Kuras
43. Zbigniew Kurcz

44. Andrzej Kuzaniak
45. Elżbieta Kuzaniak
46. Marian Lampczak
47. Grażyna Lichacz
48. Grażyna Lutomska
49. Maria Łagowska-Złotorzycka
50. Tadeusz Magier
51. Maria Małolepszy-Wędzicha
52. Irena Marówka
53. Dorota Mazurkiewicz
54. Stanisław Meisser
55. Marek Mroczkowski
56. Irena Mrówka
57. Robert Mucha
58. Maria Parczewska
59. Irena Paśko
60. Piotr Paśko
61. Jadwiga Pieńczewska
62. Mirosława Pieńczewska
63. Bogumił Pieńczewski
64. Teresa Pluta
65. Marian Płaszewski
66. Zbigniew Płochocki

Austria, jaką znasz

Konkurs Oddziału Towarzystwa Polsko-Austriackiego we Wrocławiu

Pytania konkursowe:

1. Podać imię i nazwisko naszego rodaka, który po zwycięstwie króla Jana nad Turkami założył pierwszą wiedeńską kawiarnię. Podobno zapasy kawy pochodziły ze zdobytych taborów Kara Mustafy.
2. Wymienić najważniejsze elementy tworzące herb Austrii
3. Podać nazwę, wysokość oraz pasmo górskie, w którym znajduje się najwyższy w Alpach Austriackich szczyt górski.
4. Podać nazwę jeziora, nad którym zbiegają się granice trzech państw: Austrii, Szwajcarii i RFN
5. Wymienić przynajmniej trzech klasyków muzyki, którzy żyli i pracowali w Wiedniu.
6. Podać datę ogłoszenia przez Austrię swej wieczystej neutralności.
7. Która z krain alpejskich jest najbardziej malownicza i przez to najczęściej odwiedzana przez turystów?
8. Podać nazwę katedry w Wiedniu, jednego z najcenniejszych zabytków tego miasta Jej sylwetka stanowi symbol wywoławczy austriackiej telewizji.
9. Wymienić kraje, z którymi graniczy Austria
10. Wymienić kraje związkowe Austrii.
11. Podać główne rzeki Austrii.
12. Wymienić większe miasta Austrii.
13. Podać nazwę i długość największego tunelu kolejowego Austrii.

Termin nadsyłania odpowiedzi mija w ciągu dwóch tygodni od daty ogłoszenia konkursu. Odpowiedzi prosimy nadsyłać na adres towarzystwa: Wrocław, pl. Nankiera 15. Dla zwycięzców ufundowano interesujące nagrody w postaci albumów i map Austrii

„Gazeta Robotnicza", 6 czerwca 1983 r.

Nasz konkurs

Alpy i alpinizm

„Słowo" wspólnie z Wrocławskim Oddziałem Towarzystwa Polsko-Austriackiego ogłasza konkurs „Alpy i Alpinizm". Ma on na celu spopularyzowanie wiedzy o tym słynnym rejonie turystyki.

Poniżej zamieszczamy 13 pytań. Odpowiedzieć należy co najmniej na 10. Pomiędzy Czytelników, którzy do dnia 17 kwietnia nadeślą trafne odpowiedzi na co najmniej 10 pytań — rozlosowanych zostanie 10 nagród książkowych, ufundowanych przez Wrocławski Oddział TP-A. Odpowiedzi prosimy nadsyłać pod adresem Wrocławskiego Oddziału Towarzystwa Polsko-Austriackiego, 50-140 Wrocław, pl. Nankiera 15.

1. Podaj państwa, na których terytorium rozciągają się Alpy.
2. Wymień pasma Alp znajdujące się na terenie Austrii.
3. Podaj nazwę najwyższego pasma i najwyższego szczytu w Austrii.
4. Wymień 3 przełęcze alpejskie.
5. Jak się nazywa i jaka ma długość największy lodowiec w Austrii.
6. Jacy są główni przedstawiciele fauny alpejskiej.
7. Wymień ośrodki sportów alpejskich w Austrii.
8. Jak się nazywają 3 najbardziej znane przejścia (szlaki alpinistyczne) w Alpach.
9. Podaj nazwiska pierwszych zdobywców Mont Blanc, oraz datę tego wydarzenia.
10. Podaj nazwisko pierwszego polskiego alpinisty.
11. Kiedy powstała i jak się nazywa najstarsza organizacja alpinistyczna.
12. Wymień organizacje alpinistyczne w Polsce.
13. Wymień podstawowe elementy wyposażenia alpinisty.

„Słowo Polskie", 3 kwietnia 1985 r.

67. Justyna Radłowska
68. Anna Rypińska-Fischer
69. Aleksandra Rzewuska
70. Igor Salamon
71. Magda Salamon
72. Edward Sieradzan
73. Tadeusz Sebzda
74. Ryszard Sławczyński
75. Alina Sokołowska-Szczepaniec
76. Janusz Stańczyk
77. Alicja Stec
78. Wanda Stępnik
79. Rafał Stróżykowski
80. Elżbieta Szkudlarek
81. Sylwester Szkudlarek
82. Olga Świerkot
83. Jerzy Trela
84. Urszula Trela
85. Elżbieta Wareńczak
86. Ewa Waszkiewicz
87. Lubomir Wędzicha
88. Jadwiga Węgorkiewicz
89. Wiesław Więckowski
90. Irena Wodopian
91. Aneta Wodopian-Rogowska
92. Krystyna Wojewoda-Noga
93. Piotr Wojnarowicz

94. Igor Wójcik
95. Ryszard Wrzesiński
96. Irena Zabawa
97. Dorota Zagrobelna
98. Rościsław Żerelik
99. Dalia Żminkowska
100. Wanda Żukowska

Przez wiele lat **Zarząd** pracował w składzie powołanym w 1982 r., oczywiście z pewnymi zmianami wynikającymi z różnych przyczyn.

W skład Zarządu 3 października 1984 r. powołano Barbarę Pijarowską (sprawy kulturalne) oraz dra Jana Koniarka (współpraca z członkami wspierającymi). Funkcję kronikarza pełnił Waldemar Sztynek, a fotografa Jerzy Chacko.

Z dniem 2 stycznia 1987 r. na wiceprezesa powołano dyrektora Przedsiębiorstwa Instalacji Sanitarnych Emila Kamińskiego, a na członka Zarządu Floriana Nadolskiego (Dyrektora PKZ).

Funkcje Członków Zarządu, w tym sekretarza i skarbnika, pełnili także: Jadwiga Czuba, Ewelina Stasiewicz, dr Edward Białek, dr Jan Morawiec, Krzysztof Huszcza, Stefania Kwass.

Z Zarządem Oddziału w latach osiemdziesiątych współpracowali także inni członkowie TPA: dr Henryk Dolecki, Henryk Pyka, Leon Nauka, Olaf Honsza, prof. Jerzy Lodowski, prof. Krzysztof Wronecki, Wieńczysław Rabczański, Tadeusz Szewioła, Elżbieta Dzikowska, Ewelina Stasiewicz, prof. Ryszard Miller, Waldemar Szafrański (był szefem Koła PTTK), Ewa Cimofiej, Marta Firlej.

W Komisji Rewizyjnej przez wiele lat jako jej przewodniczący działał prof. Leszek Bogunia z Wydziału Prawa i Administracji UWr.

W rok 2000 weszliśmy z Zarządem Oddziału w składzie:

Prezes Honorowy – prof. Norbert Honsza;

Prezes – Maciej Formanowicz (Konsul Honorowy Republiki Austrii);

Wiceprezes – Jolanta Charzewska-Miller (Wicekonsul Honorowy Republiki Austrii);

Wiceprezes – Zbigniew Sebastian (Prezes Dolnośląskiej Izby Gospodarczej);

Wiceprezes – Lubomir Wędzicha;

Sekretarz – Anna Rypińska-Fischer (Wyższa Szkoła Logistyki);

Skarbnik – Róża Dawyniak.

Funkcje Członków Zarządu w okresie do 2015 r., w tym sekretarza i skarbnika pełnili także: Piotr Zborowski, dr Piotr Kolniak, Waldemar Żukowski i Mariola Czerwińska

Od wielu lat Zarząd działa w prawie niezmienionym składzie, który został ponownie zatwierdzony przez Walne Zebranie Oddziału TPA we Wrocławiu 5 marca 2015 r.:

Prezes – Lubomir Wędzicha;

Wiceprezes – Jolanta Charzewska-Miller;

Wiceprezes ds. organizacyjnych – Marian Lampczak;

Wiceprezes ds. naukowych – prof. Rościsław Żerelik (Dyrektor Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego);

Wiceprezes ds. kultury – Ryszard Sławczyński (Dyrektor Klubu Muzyki i Literatury);

Sekretarz i Skarbnik – Wanda Żukowska;

Członkowie – Anna Rypińska-Fischer (kontakty z Austrią), Iwona Kuras (Radca Prawny, sprawy prawne), Igor Salamon.

Ponadto 6.10.2016 r. do Zarządu powołano dr Justynę Radłowską powierzając jej funkcję Opiekuna Koła Młodych.

Komisja Rewizyjna:

Maria Małolepszy-Wędzicha i Magdalena Bęcławska.

Przedstawiciele Wrocławskiego Oddziału od początku byli wybierani do władz naczelnych Towarzystwa.

W dniu 13 maja 1983 r. w Warszawie odbył się Walny Zjazd Towarzystwa, w którym uczestniczyło dwóch delegatów z Wrocławia. Na Zjeździe wybrano nowy, 21-osobowy Zarząd Główny, w skład którego weszli m.in. jako prezes prof. Stanisław Turski oraz jako wiceprezes prof. Norbert Honsza. Członkiem Zarządu Głównego został Lubomir Wędzicha. Dokonano wówczas także zmiany Statutu TPA, na podstawie którego m.in. Koła terenowe zmieniono na Oddziały.

Obecnie wiceprezesem Zarządu Głównego TPA jest Lubomir Wędzicha, a członkiem Komisji Rewizyjnej Marian Lampczak.

W dniu 10.11.1984 r. w Sobótce byliśmy organizatorami Spotkania Sekretarzy Zarządów Oddziałów pod przewodnictwem Sekretarza Generalnego dra Witolda Malachowskiego.

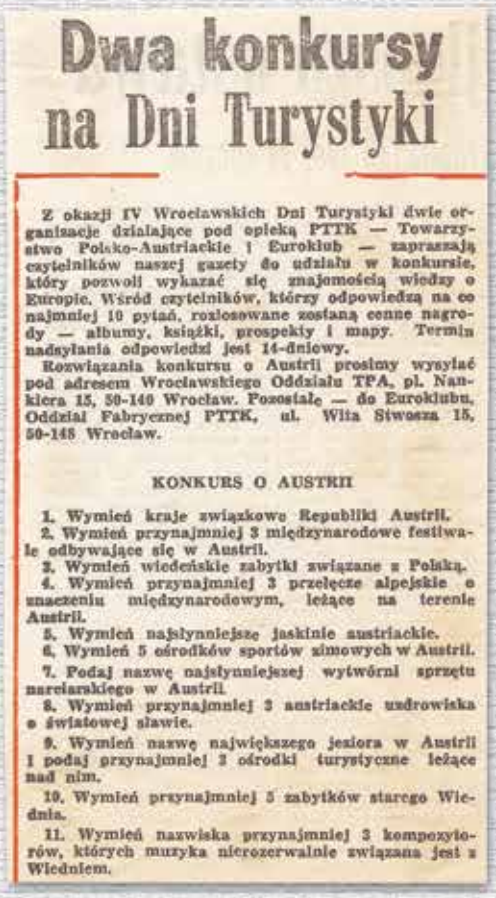

Dwa konkursy na Dni Turystyki

Z okazji IV Wrocławskich Dni Turystyki dwie organizacje działające pod opieką PTTK — Towarzystwo Polsko-Austriackie i Eurokłub — zapraszają czytelników naszej gazety do udziału w konkursie, który pozwoli wykazać się znajomością wiedzy o Europie. Wśród czytelników, którzy odpowiedzą na co najmniej 10 pytań, rozlosowane zostaną cenne nagrody — albumy, książki, prospekty i mapy. Termin nadsyłania odpowiedzi jest 14-dniowy.

Rozwiązania konkursu o Austrii prosimy wysyłać pod adresem Wrocławskiego Oddziału TPA, pl. Nankiera 15, 50-140 Wrocław. Pozostałe — do Eurokłubu, Oddział Fabryczna PTTK, ul. Wita Stwosza 15, 50-148 Wrocław.

KONKURS O AUSTRII

1. Wymień kraje związkowe Republiki Austrii.
2. Wymień przynajmniej 3 międzynarodowe festiwale odbywające się w Austrii.
3. Wymień wiedeńskie zabytki związane z Polską.
4. Wymień przynajmniej 3 przełęcze alpejskie o znaczeniu międzynarodowym, leżące na terenie Austrii.
5. Wymień najsłynniejsze jaskinie austriackie.
6. Wymień 5 ośrodków sportów zimowych w Austrii.
7. Podaj nazwę najsłynniejszej wytwórni sprzętu narciarskiego w Austrii.
8. Wymień przynajmniej 3 austriackie uzdrowiska o światowej sławie.
9. Wymień nazwę największego jeziora w Austrii i podaj przynajmniej 3 ośrodki turystyczne leżące nad nim.
10. Wymień przynajmniej 5 zabytków starego Wiednia.
11. Wymień nazwiska przynajmniej 3 kompozytorów, których muzyka nierozerwalnie związana jest z Wiedniem.

„Wieczór Wrocławia", 11-13 października 1985 r.

Wrocławski Oddział miał przyjemność gościć w 2016 r. Członków Zarządu Głównego TPA w osobach: Prezesa prof. Zbigniewa Tomkowskiego, Sekretarza Generalnego Janusza Gasta i Sekretarza Stanisława Szumskiego.

Polsko-Austriackie Towarzystwo Gospodarcze

W okresie transformacji ustrojowej, tj. po obradach „okrągłego stołu" i postępującej demokratyzacji życia publicznego w Polsce nastąpiły istotne zmiany utrudniające dalszą działalność takich stowarzyszeń jak TPA, z których większość po kilku latach zaprzestała działalności. W marcu 1991 r. grupa inicjująca powołała Polsko-Austriackie Towarzystwo Gospodarcze z siedzibą we Wrocławiu przy ul Kościuszki (w tzw. Pałacyku), którego głównym celem była działalność międzynarodowa łącząca cechy partnerstwa i wymiany doświadczeń w sferze gospodarczej. Do inicjatorów należeli nie tylko członkowie OW TPA; prof. Norbert Honsza, Marian Lampczak, Lubomir Wędzicha, ale także działacze gospodarczy i polityczni, przedsiębiorcy, dziennikarze,

prawnicy, działacze samorządowi i wielu innych. Nadmienić należy, iż grupa inicjatywna liczyła ponad 200 osób. Znaleźli się w niej m.in. J. Milan – znany przedsiębiorca, prof. Józef Kaleta – poseł na Sejm i Rektor Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, dr Jacek Kruk – Przewodniczący Rady Adwokackiej we Wrocławiu, Tadeusz Ławnicki – znany adwokat, Bogdan Spiż – przedsiębiorca, Andrzej Kobel – twórca i właściciel Targpiastu, red. Anna Piwowarska – redaktor programów ekonomicznych Polskiego Radia, Andrzej Zaborowski – dyrektor hipermarketu MARINO i wielu, wielu innych. Prezesem Zarządu Głównego PATG wybrano Mariana Lampczaka, a siedzibą ZG ustanowiono miasto Wrocław. Pracami Biura ZG PATG kierowała Mariola Gocoł, a sprawami finansowymi zajmowała się Małgorzata Wodzińska. W okresie działalności PATG (do chwili utworzenia Konsulatu Honorowego Austrii we Wrocławiu) zorganizowano liczne spotkania biznesowe w Polsce i Austrii, poprzez Ambasadę Austrii w Warszawie wydano znaczne ilości wiz. Bardzo aktywnie współpracowano z Austriacką Izbą Handlowo-Przemysłową i Biurem Radcy Handlowego Ambasady Austrii w Polsce (dr Resl). Szczególne słowa uznania należą się Ambasadorowi RP w Wiedniu Marianowi Krzakowi, późniejszemu Prezesowi Zarządu PKO BP i drowi Richardowi Wagnerowi Ambasadorowi Austrii w Polsce. W maju 1991 r. PATG zostało członkiem Krajowej Izby Gospodarczej, a w czerwcu 1991 r. Prezes ZG PATG został wybrany jednym z Wiceprezesów KIG. Główne cele PATG: ułatwienie kontaktów biznesowych oraz ich rozwijanie, zostały bardzo szybko spełnione, o czym świadczył wzrost wymiany gospodarczej między naszymi krajami. Nie mniej istotnym celem stowarzyszenia były działania na rzecz utworzenia we Wrocławiu Konsulatu Honorowego Austrii. Spośród kilku kandydatów strona austriacka wskazała na przedsiębiorcę Macieja Formanowicza. Powołanie Konsula Honorowego zamknęło aktywny okres działalności PATG.

We Wrocławiu w wyniku wieloletnich doświadczeń wypracowaliśmy pewne zasady dotyczące organizacji spotkań członków Oddziału.

• W ciągu roku odbywa się 11 stałych spotkań, które wyznaczone są w każdy pierwszy czwartek miesiąca (poza jednym miesiącem wakacyjnym) o godz. 18.00 w najpiękniejszym klubie Wrocławia, tj. Klubie Muzyki i Literatury, którego dyrektor jest wiceprezesem Zarządu naszego Oddziału. W spotkaniach uczestniczy ok. 25–55 członków TPA.

• W drugą sobotę grudnia organizujemy Spotkania wigilijne (trwające ok. 6 godzin), z koncertami i symboliczną wieczerzą. W ostatnich latach naszym gościem był Przewodniczący Rady Miasta Wrocławia prof. Jacek Ossowski. W spotkaniach uczestniczyło od 40 do 75 osób.

• Ponadto współorganizowaliśmy lub uczestniczyliśmy w różnych imprezach na terenie Wrocławia i Dolnego Śląska. Należy tu wymienić Dni Austrii we Wrocławiu (2010), koncerty (szczególnie kompozytorów wiedeńskich w Klubie Muzyki i Literatury), imprezy Związku Ukraińców w Polsce (wigilie, festiwale muzyków z Ukrainy), z Ośrodkiem Kultury i Sztuki we Wrocławiu czy Biblioteki Austriackiej (wystawy, spotkania autorskie).

Także jeśli chodzi o comiesięczne spotkania wypracowaliśmy pewien swoisty porządek organizacyjny:

• O godz. 18.00 rozpoczyna się recital lub koncert kameralny, spotkanie autorskie (literaci, poeci, publicyści) lub prelekcja czy pogadanka.

• Ok. 19.15 przechodzimy do części organizacyjnej, podczas której omawiane są sprawy związane z bezpośrednią działalnością Oddziału.

• Ok. 20.00 zaczynamy wieczór towarzysko-koleżeński. Obchodzimy tu m.in. urodziny (ostatnio np. 89 jubileusz naszego nestora – Tadeusza Dzięgielewskiego), imieniny lub inne ważne uroczystości, prywatne naszych członków. Ta część spotkań daje nam możliwość nawiązywania bliskich, koleżeńskich i serdecznych kontaktów.

Koła Młodzieży od 2015 r.

Zgodnie ze zmienionym Statutem TPA zaistniała możliwość tworzenia Kół Młodzieży TPA przy poszczególnych Oddziałach. We Wrocławiu zaowocowało to utworzeniem **Kół w Instytucie Filologii Germańskiej** i **Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego**.

Współpraca z prof. Edwardem Białkiem i dr Justyną Radłowską zaowocowała powołaniem w dniu 4 lutego 2016 r. Koła Młodzieżowego przy Oddziale w oparciu o studentów IFG UWr., którym 6. 10. 2016 r. uroczyście wręczono

Członkowie Koła Akademickiego IFG

Członkowie Koła Akademickiego Historyków

legitymacje członkowskie. Studenci tłumaczą poezję i prozę austriacką i przygotowują spotkania literackie.

I Muzyczne spotkania z Literaturą Austriacką „Peter Turini – wiersze proza" odbyły się w dniu 3 grudnia 2015 r.

II Muzyczne spotkania z Literaturą Austriacką „Poezja Reinera Marii Rilkego" odbyły się 7 kwietnia 2016 r.

III Muzyczne spotkania „Wiersze Paula Celana" odbyły się w dniu 4. 05. 2017 r.

Spotkania były prowadzone przez dr Justynę Radłowską i dra Krzysztofa Huszczę i były połączone z recitalem Julii Leniart.

Członkowie Koła to: Paulina Dębska, Aleksander Falana, Weronika Gadomska, Edyta Glińska, Patrycja Gołębowska, Magdalena Janczar, Natalia Janicka, Kalina Paszek, Paulina Raszewska, Joanna Sak, Karina Sowa, Konrad Szcześniak i Weronika Wielgos.

16 października 2017 r. odbyła się rozmowa przedstawicieli studenckich i doktoranckich kół naukowych Uniwersytetu Wrocławskiego reprezentowanych przez Aleksandrę Ziober (Doktoranckie Koło Naukowe Historii Nowożytnej im. J. Leszczyńskiego) oraz Julię Pomian (Studenckie Koło Naukowe Nowożytników im. W. Czaplińskiego) z Prezesem Wrocławskiego Oddziału Towarzystwa Polsko-Austriackiego Lubomirem Wędzichą. Spotkanie zostało zaaranżowane przez Dyrektora Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Rościsława Żerelika oraz Zastępcę Dyrektora ds. nauki i współpracy z zagranicą prof. Filipa Wolańskiego. Na spotkaniu wstępnie omówiono zasady powołania Akademickiego Koła Naukowego Historyków przy Wrocławskim Oddziale TPA, którego zainteresowania naukowe obejmowałyby okres panowania na Dolnym Śląsku dynastii Habsburgów tj. lata 1526–1742.

W wyniku rozmów 24 października 2017 r. założone zostało Akademickie Koło Historyków przy Wrocławskim Oddziale Towarzystwa Polsko-Austriackiego. Podczas spotkania wybrano Zarząd Koła oraz ustalono podstawy jego funkcjonowania. Zarząd Koła: Prezes – Kamil Frączkiewicz, Wiceprezes i Sekretarz: mgr Aleksandra Ziober; Skarbnik: Michał Dębicki oraz Członkowie Zarządu Julia Pomian, Agnieszka Wrzesińska. Pozostali Członkowie Koła to: mgr Paweł Borowy, Marcin Czapliński, Katarzyna Długosz, Julia Krajewska, Aleksander Spychała. Po wypełnieniu deklaracji Towarzystwa Polsko-Austriackiego Lubomir Wędzicha wręczył 10 członkom założycielom Akademickiego Koła legitymacje TPA.

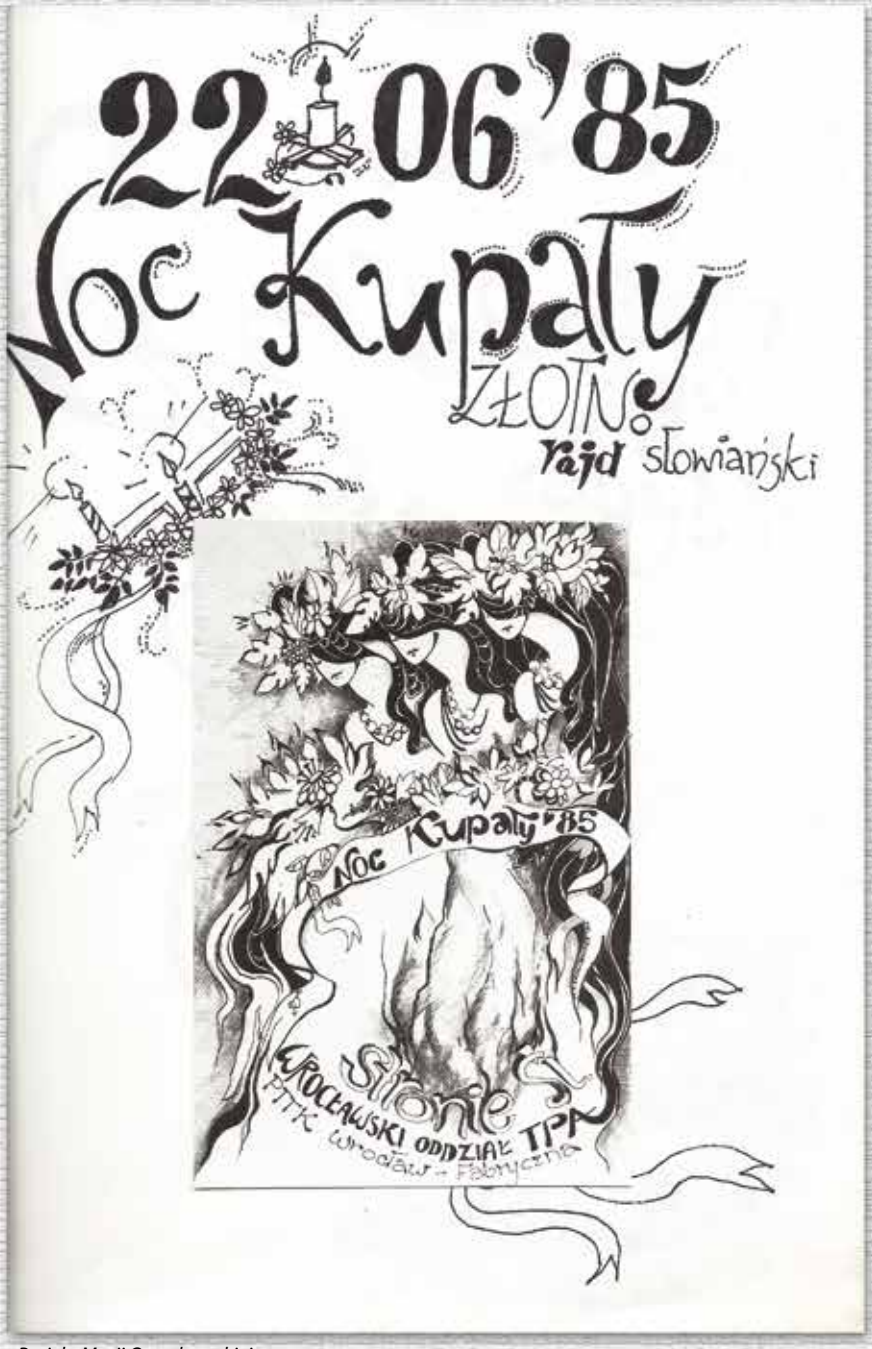

Projekt Marii Orzechowskiej

Nowe Oddziały TPA

Dolny Śląsk geopolitycznie w swej historii podlegał władztwu: Czech, Polski, Węgier, Austrii i Prus. W związku z tym, że Dynastia Habsburgów panowała na Śląsku przez 216 lat (1526–1742), po polskich najdłużej. Zamierzamy razem z nowotworzonymi Oddziałami podjąć działania naukowe i popularno-naukowe w zakresie popularyzowania tego okresu i pozostałościom po nim, w szczególności zabytkom okresu baroku poprzez organizowanie konferencji popularno-naukowych, wydawanie publikacji i wspieranie ruchu turystycznego.

Chcielibyśmy ukazywać różnice jakie pozostawiło po sobie na Dolnym Śląsku władztwo poszczególnych państw, w tym katolickiej Monarchii Habsburgów (cudowne barokowe klasztory, kościoły, kaplice, pałace, kamienice miejskie

KONFERENCJA W SOBÓTCE

W dniach 9–11 listopada 1984 r. odbyła się w Sobótce konferencja poświęcona literaturze i muzyce współczesnej Austrii.

Referaty wygłosili m.in. Norbert Honsza, Stefan H. Kaszyński, Krzysztof A. Kuczyński, Brygida Brandys, Wilhelm Szewczyk, Wojciech Kunicki, Edward Białek.

W spotkaniu będącym interesującym forum wymiany myśli pomiędzy germanistami uniwersyteckimi, tłumaczami literatury pięknej, krytykami i młodzieżą akademicką wziął udział także Radca Kulturalny Ambasady Republiki Austrii dr Maximilian Eichinger.

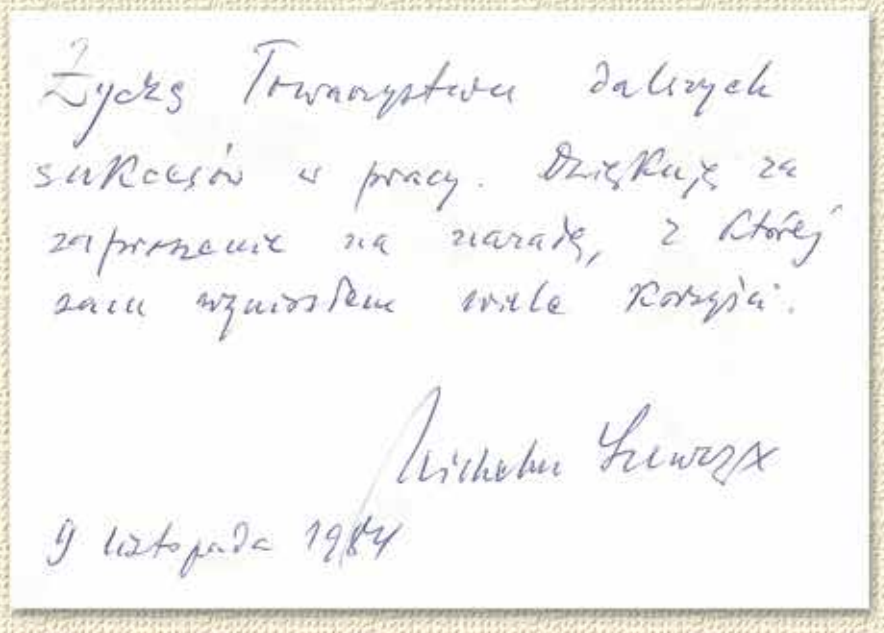
Życzę Towarzystwu dalszych
sukcesów w pracy. Dziękuję za
zaproszenie na naradę, z której
sam wyniosłem wiele korzyści.

Wilhelm Szewczyk

9 listopada 1984

Wilhelm Szewczyk wpisuje się do naszej Kroniki

Die Vertiefung der polnisch-österreichischen Beziehungen sind eine große Aufgabe und ein bedeutendes Ziel, werden vom Vorstand einerseits und den Mitgliedern der Gesellschaft andererseits mit beeindruckendem persönlichen Engagement, mit Fachkenntnis und vorzüglicher Liebe zur Sache betrieben.

Große Ereignisse werfen ihre Schatten voraus. Wenn im kommenden Jahr 1985 die Gesellschaft ihr 25-jähriges Jubiläum, die Zweite Republik Österreich das 30-jährige Jubiläum des Staatsvertrages feiert, dann ist das im wahrsten Sinne des Wortes ein erhabener Anlaß und ein Grund zur gemeinsamen Freude und Satisfaktion, die ihren Niederschlag in der weiteren, wie bisher so erfolgreichen Arbeit und Zusammenarbeit finden wird.

Maximilian Eichinger
Kulturattaché

Wpis dra Maximiliana Eichingera do Kroniki

Lubomir Wędzicha i Maximilian Eichinger przeglądają Kronikę Oddziału TPA

czy kolegia – Uniwersytet Wrocławski) w odróżnieniu np. od Czech (wspaniałe gotyckie kościoły i klasztory, zamki, mury obronne miast) czy protestanckich Prus (twierdze, przemysł, transport, pałace XIX w.).

W dniach 7–9 kwietnia 2017 r. w trakcie naszej imprezy „Powitanie Wiosny" w Kudowie Zdroju byliśmy gośćmi spotkania, na którym utworzono nowy **Oddział Towarzystwa Polsko Austriackiego z siedzibą w Kudowie Zdroju** obejmującego obszar Kotliny Kłodzkiej.

Prezesem Oddziału został Michał Punda, Wiceprezesami – Grzegorz Żyła i Elżbieta Pawłowska, Sekretarzem Bronisław Kamiński a Skarbnikiem Marian Kowalczyk. Lubomir Wędzicha w imieniu Zarządu Głównego wręczył członkom założycielom legitymacje TPA.

Jako jeden z celów swojej działalności Oddział określił odtworzenie tzw. Szlaku Kalimacha (nauczyciela królów Polski) na trasie z San Gimigiano we Włoszech przez Wiedeń, Pragę, Kudowę Zdrój, Wrocław, Kraków, Lwów do Dunajowa. W Dunajowie od kilku lat odbywają się „Dysputy Dunajowskie" organizowane przez prof. Jurija Bobało (Rektora Politechniki Lwowskiej, dra H.C. Politechniki Wrocławskiej) i Bronisława Kamińskiego, Sekretarza Oddziału TPA w Kudowie. W 2016 r. w trakcie Dysput w Dunajowie Lubomir Wędzicha w imieniu Zarządu Głównego TPA wygłosił referat na temat działalności TPA, ze szczególnym uwzględnieniem Wrocławskiego Oddziału TPA i galicyjskich korzeni wielu jego członków. Referat spotkał się z dużym zainteresowaniem biorąc pod uwagę, że w Galicji Austria sprawowała swoje władztwo przez 146 lat i pozostawiła widoczne do dzisiaj ślady (np. Opera Lwowska wzorowana na Wiedeńskiej).

W dniu 14. 10. 2017 r. w Sali BWA w **Jelenie Górze** przy życzliwym wsparciu Prezydenta Jeleniej Góry Marcina Zawiły powołano **nowy Oddział TPA**, którego Prezesem został Andreas Lango, Wiceprezesami Sylwia Rehlis (Sekretarz), Dariusz Ragus (Skarbnik) oraz Grzegorz Nowicki i Piotr Zborowski.

W 2017 r. członkowie naszego Zarządu przeprowadzili szereg rozmów w celu utworzenia dalszych Oddziałów tj. w Wałbrzychu, Legnicy i Brzegu.

Spotkanie członków Oddziału w Kudowie Zdroju

Członkowie Oddziału w Jeleniej Górze

Ambasada Republiki Austrii w Polsce

Wielokrotnie przedstawiciele Oddziału spotykali się z ambasadorami i korpusem dyplomatycznym podczas przyjęć organizowanych przez Ambasadora RA z okazji Święta Narodowego Republiki Austrii, przypadającego na 26 października.

Mieliśmy zaszczyt wielokrotnie gościć Ambasadorów Republiki Austrii oraz przedstawicieli korpusu dyplomatycznego Ambasady we Wrocławiu.

4 lipca 1984 r. gościliśmy we Wrocławiu Ambasadora dra Richarda Wotavę, który był także obecny w dniu 11.01.1985 r. na uroczystym koncercie z okazji 25-lecia TPA w Auli Leopoldina Uniwersytetu Wrocławskiego, a w dniu następnym odwiedził Bibliotekę Ossolinem i Panoramę Racławicką.

W dniu 6 marca 1987 r. na koncercie, a 10 maja 1989 r. na odczycie w MPiK obecny był dr Georg Jankovic, Dyrektor Instytutu Kultury Austriackiej w Warszawie.

6 kwietnia 2017 r. odbyło się uroczyste spotkanie członków naszego Oddziału z Ambasadorem dr. Thomasem M. Buchsbaumem, który w swym wystąpieniu omówił historię stosunków austriacko-polskich, z uwzględnieniem czasów współczesnych i problemów związanych z uczestnictwem państw w Unii Europejskiej oraz z imigracją. W części muzycznej wystąpiły młode solistki Pola Kłosińska i Melissa Fortwengel. W części towarzyskiej spotkania Pan Ambasador był uczestnikiem wręczenia pucharu (z dedykacją) nestorowi Wrocławskiego Oddziału. Tadeuszowi Dzięgielewskiemu z okazji 89. rocznicy jego urodzin oraz wręczenia

Prof. N. Honsza, Ambasador R. Wotava, wicewojewoda D. Wielebińska

Ambasador Richard Wotava

grafiki Elżbiecie Wareńczak i Rafałowi Stróżykowskiemu z okazji ich zaręczyn. W spotkaniu uczestniczyło ok. 70 członków i sympatyków TPA.

Konsulat Honorowy

Dla działalności Wrocławskiego Oddziału TPA ogromne znaczenie miała współpraca z **Konsulatem Honorowym** Republiki Austrii we Wrocławiu, który został powołany 30 września 1993 r., co było nawiązaniem do daty ustanowienia pierwszego konsulatu Austrii we Wrocławiu w 1866 r. Na Konsula powołano Macieja Formanowicza, który został później Prezesem naszego Oddziału, a następnie na Wicekonsula Jolantę Charzewską-Miller wieloletnią Wiceprezes naszego Oddziału.

Jesteśmy bardzo wdzięczni Pani Wicekonsul Jolancie Charzewskiej-Miller za ogromny wkład w działalność naszego Towarzystwa. Zawsze mogliśmy liczyć na jej pomoc. Wspierała nas w trudnych momentach i zapraszała do współpracy przy organizowaniu swoich imprez, bądź do uczestnictwa w nich. Najważniejszymi były Dni Austrii we Wrocławiu, które współorganizowaliśmy od 1995 r., spotkania i koncerty w Pałacu w Kraskowie oraz Bale Wiedeńskie.

Niezwykle atrakcyjną imprezą zorganizowaną przez Konsulat 7 czerwca 1997 r. był festyn, podczas którego odbył się mecz piłki nożnej pomiędzy reprezentacją Konsulatu, wśród której byli nasi członkowie, i reprezentacją Wrocławia z Prezydentem Bogdanem Zdrojewskim na czele (wśród zawodników byli m.in. Andrzej Łoś, Grzegorz Schetyna, Władysław Frasyniuk, Ryszard Czarnecki i inni znani politycy). Remis omawialiśmy przy kuflu piwa.

27 sierpnia 2015 r. w Auli Leopoldina Uniwersytetu Wrocławskiego nastąpiło pożegnanie wieloletnich Konsulów Jolanty Charzewskiej-Miller i Macieja Formanowicza oraz wprowadzenie nowego Konsula Honorowego dra Edwarda Wąsiewicza. Nastąpiło to w obecności Ambasadora Republiki Austrii i Ministra Spraw Zagranicznych RP Grzegorza Schetyny. Nasz Oddział został uhonorowany dyplomem za 22 lata współpracy z Konsulatem.

Także współpraca z obecnym Konsulem Honorowym dr Edwardem Wąsiewiczem układa się bardzo dobrze. Konsul uczestniczy w naszych imprezach, a my jesteśmy zapraszani na imprezy Konsulatu, np. 3 lutego 2017 r. do Starego Ratusza na wernisaż wystawy „Leassing przedstawia Teassinga".

7 lutego 2017 r. w siedzibie Konsulatu, odbyło się spotkanie, mające na celu określenie zasad współpracy pomiędzy Konsulatem a Oddziałem, ze szczególnym uwzględnieniem 35 rocznicy naszego Oddziału przypadającej 2 grudnia 2017 r.

Wspólnym przedsięwzięciem jest wydawanie rocznika Polska–Austria, pod redakcją prof. dr hab. Edwarda Białka, którego pierwszy numer ma się ukazać w najbliższym czasie.

Towarzystwo Austria–Polska

Już 13 października 1983 r. z naszym Oddziałem nawiązał kontakt dr Teodor Kanitzer, Prezydent (od 1971 r.) Towarzystwa Austria–Polska w Wiedniu.

W dniach 18.11.1985 r. i 13.10.1986 r. dr Theodor Kanitzer przyjął 40 osobowe grupy członków Towarzystwa w swej siedzibie w Wiedniu.

Wrocławski Oddział TPA był współorganizatorem nadania 15 listopada 1992 Złotego Medalu Uniwersytetu Wrocławskiego dr. Theodorowi Kanitzerowi. Z wnioskiem takim wystąpił prof. Norbert Honsza. W uroczystości uczestniczył Wicekanclerz Republiki Austrii dr Erhard Bosek, Ambasador Austrii dr Gerhard Wagner oraz Konsul Generalny dr Emil Brix.

W czerwcu 2016 r. w Wiedniu odbyło się spotkanie z okazji 90-lecia urodzin prof. dra Theodora Kanitzera. Uczestniczyła w nim 45-osobowa grupa członków naszego Oddziału oraz Sekretarz Generalny TPA Janusz Gast z małżonką.

Polonia Austriacka

W trakcie wyjazdów do Austrii wielokrotnie spotykaliśmy się z przedstawicielami Polonii.

W latach 1985–1986 spotykaliśmy się z Leszkiem Piaseckim, malarzem i Prezesem Związku Polaków w Austrii w jego

11 stycznia 1985 r. w Auli Leopoldina Uniwersytetu Wrocławskiego odbyły się uroczyste obchody 25-lecia Towarzystwa Polsko-Austriackiego.

Minęły dwa lata

Ciekawe inicjatywy Towarzystwa Polsko - Austriackiego

Minęły dwa lata od powstania w naszym mieście oddziału Towarzystwa Polsko-Austriackiego. Co zrobiono przez ten okres? — Na pewno wiele. Systematyczne organizacyjne spotkania, ciekawe inicjatywy nie pozwoliły na zmarnowanie czasu.

Tym bardziej, że w tym roku przypada 25-lecie powstania Towarzystwa Polsko-Austriackiego w naszym kraju. Z szeregu imprez, które zorganizował wrocławski oddział w ostatnim czasie należy wymienić sesję naukową w Sobótce poświęconą literaturze i kulturze współczesnej Austrii. W sesji wzięli udział przedstawiciele innych oddziałów TPA oraz germaniści z Poznania i Łodzi. Z ramienia Ambasady Republiki Austrii uczestniczył w niej attache kulturalny dr Maximilian Eichinger.

Z okazji Święta Narodowego Austrii odbyło się spotkanie w Klubie MPiK, na którym prof. Karol Fiedor mówił o roli tego państwa na arenie międzynarodowej, a redaktor Wojciech Dzieduszycki podzielił się wspomnieniami z podróży po Austrii.

Z okazji 25-lecia TPA wrocławianie uczestniczyli też w spotkaniu w Zarządzie Głównym w Warszawie, gdzie władze towarzystwa przyznały 10 członkom wrocławskiego oddziału medale TPA. Za kilka dni, natomiast, w Auli Leopoldyńskiej odbędzie się uroczysty koncert, na który zaproszony został Ambasador Republiki Austrii dr Richard Wotava.

Sympatycznym świątecznym akcentem był wieczór przy świecach. Przy kolędach, specjalnie upieczonym przez członkinie towarzystwa cieście i kawie po wiedeńsku, zakończono kolejny rok działalności.

(oho)

„Słowo Polskie", 12. 01. 1985 r.

Wystąpienie Ambasadora Austrii Richarda Wotavy

Przemawia Witold Małachowski, sekretarz ZG TPA, obok prof. Norbert Honsza

Die Feier anläßlich des 25-jährigen
Bestehens der Polnisch-Österreichischen Gesellschaft
gibt mir die willkommene Gelegenheit, nach
Wrocław zu kommen, um den Delegierten der
Polnisch-Österreichischen Gesellschaft meine
herzlichsten Glückwünsche zu überbringen.
Ich wünsche der Polnisch-Österreichischen
Gesellschaft auch für die Zukunft viel
Erfolg im Interesse der Vertiefung der
polnisch-österreichischen Freundschaft

Richard Wotava
Österreichischer Botschafter

11. Jänner 1985

Słowa uznania dla Towarzystwa, który
w tak doskonały sposób łączy i realizuje
cele pozytywnie między narodami. Dzięki za
zorganizowanie - dziś: 25-lecie działalności
Towarzystwa Polsko-Austriackiego spotkania
w dniu 11 stycznia 1985 r. w siedzibie
władz Uniwersytetu Wrocławskiego i do tego
wzniosłego wystroju naszych wrocławskich
artystów. To spotkanie i procentuje dzisiaj wzajemnie
zaangażowaniem mieć stanie się kolejnym dążeniu
się ludziom w poszanowaniu współpracy z Austrią

1985-07-11

Wpisy Ambasadora Richarda Wotavy

Pożegnanie Konsulów Macieja Formanowicza i Jolanty Chorzewskiej-Miller w Auli Leopoldina

KONSULAT HONOROWY
REPUBLIKI AUSTRII
ÖSTERREICHISCHES HONORARKONSULAT

Wrocław, 27 sierpnia 2015

Pan
Lubomir Wędzicha
Towarzystwo Polsko-Austriackie
Oddział we Wrocławiu

Szanowny Panie,

po ponad dwudziestu dwóch latach pełnienia funkcji Konsula Honorowego Austrii we Wrocławiu przeze mnie i blisko dwudziestu latach działania jako Wicekonsul przez Panią Jolantę Charzewską – Miller postanowiliśmy naszą pracę zakończyć. Nasze postanowienie zgłosiliśmy już dość dawno Panu Ambasadorowi Thomasowi Buchsbaumowi.

Długoletnia tradycja funkcjonowania Konsulatu oraz wiele włożonej pracy obligowało nas do zachowania ciągłości w działaniach tej placówki. Stąd przedłużyliśmy naszą funkcję, dając czas Ambasadzie Austrii w Warszawie na znalezienie następcy i załatwienie wszystkich niezbędnych formalności. Udało się to z sukcesem zakończyć i 27 sierpnia 2015 roku obowiązki Konsula Honorowego Austrii przejmie Pan Edward Wąsiewicz.

Sprawowanie tych zaszczytnych funkcji było dla nas ogromnym wyróżnieniem. Z satysfakcją, ale też z niejaką nostalgią, wspominamy te lata pracy w Konsulacie Austrii. W naszej pracy obok oczywistej działalności konsularnej zajmowaliśmy się przybliżaniem wiedzy o Austrii, jej gospodarce i kulturze. Wielką satysfakcją była dla nas możliwość pomocy byłym pracownikom, świadczącym prace przymusowe na terenie Austrii. Wspieraliśmy firmy austriackie, pragnące rozwinąć swoją działalność na terenie Dolnego Śląska i Wrocławia. Dużą wagę przywiązywaliśmy do kontaktów i współpracy z młodzieżą ze szkół w naszym regionie. Inicjatywy Konsulatu związane z popularyzacją historii i kultury austriackiej, takie jak Dni Austrii, koncerty, wystawy, spotkania z pisarzami oraz coroczny Bal Wiedeński na stałe wrosły w pejzaż lokalnej kultury. W działalności kulturalnej ściśle współpracowaliśmy z Biblioteką Austriacką przy Uniwersytecie Wrocławskim, z Instytutem Austriackim oraz Towarzystwem Polsko-Austriackim we Wrocławiu.

Minione dwadzieścia dwa lata to czas ogromnych zmian w Polsce i w Europie. Zasadniczo zmieniała się też funkcja Konsulatu Honorowego. Dziś świat stoi otworem, kontakty między naszymi krajami, partnerami w Unii Europejskiej, stały się powszednie, jesteśmy bardzo blisko siebie. Zniknęła żelazna kurtyna i współpraca na różnych polach opiera się od lat na partnerstwie, swobodnym przemieszczaniu się mieszkańców naszych krajów, przepływie kapitałów i towarów. To znacząco zwiększyło możliwości rozwijania relacji polsko – austriackich w ostatnich latach.

W czasie wszystkich lat działalności spotykaliśmy się z życzliwością, przychylnością i dobrą współpracą ze strony wszystkich urzędów i placówek kulturalno-oświatowych na Dolnym Śląsku i we Wrocławiu, a także wielu austriackich i polskich firm. Chcielibyśmy za to serdecznie podziękować. Mieliśmy przyjemność spotkać w czasie pełnienia tych funkcji wielu wspaniałych ludzi.

Z wyrazami szacunku, podziękowania i wdzięczności

Maciej Formanowicz
Konsul Honorowy Austrii

Jolanta Charzewska-Miller
Wicekonsul Honorowy Austrii

przepięknym mieszkaniu przy Alserstrasse, a jego wpis w naszej kronice z 14. 10. 1986 r. dotyczący „utworzenia Muzeum Polskiego w Wiedniu" pozostaje nam zawsze w pamięci.

Byliśmy również gośćmi Mieczysława hr. Ledóchowskiego, współorganizatora i pierwszego Prezesa Forum Polonii w Austrii, a także jednego z członków Rady Kuratorów Zakładu Narodowego im. Ossolińskich.

Bardzo ważne w działalności naszego Towarzystwa było nawiązanie w 2013 r. bliższych kontaktów z przedstawicielami Forum Polonii w Wiedniu i w 2014 r. z Polską Ambasadą w Wiedniu.

Szczególnie ważne wydarzenia miały miejsce w trakcie spotkania, podczas którego gościliśmy przedstawicieli władz Wspólnoty Polskich Organizacji w Austrii: Prezesa Honorowego WPOwA „Forum Polonii" Andrzeja Lecha, sekretarza Generalnego Ryszarda Hawrylaka oraz Przewodniczącej Komisji Rewizyjnej Wiesławy Hawrylak, z którą pierwszy kontakt nawiązaliśmy jeszcze w grudniu 1996 r. Spotkanie zaszczycili: Konsul Rzeczpospolitej Polskiej w Wiedniu Marzena Kusik oraz wybitni wiedeńscy Polonusi: Janusz Monarcha – solista Opery Wiedeńskiej i dr hab. n. med. Peter Ledwoń z małżonką Beatą. W następnym dniu tj. 25 maja 2014 r. wszyscy uczestnicy, na zaproszenie Konsula Generalnego RP w Wiedniu, gościli w Ambasadzie RP w Wiedniu na okolicznościowym festynie z okazji wyborów do Parlamentu Europejskiego, na którym mieliśmy okazję poznać członków naszego przedstawicielstwa dyplomatycznego oraz przedstawicieli Polonii Austriackiej.

Podczas wyjazdu z okazji 33 rocznicy utworzenia naszego Oddziału, kulminacyjnym wydarzeniem było kolejne spotkanie z przedstawicielami władz i reprezentantami Polonii w Austrii Wiesławą i Ryszardem Hawrylakami, dr. Peterem Ledwoniem wraz z małżonką oraz przedstawicielami biznesu – Ewą i Mariuszem Strosinami. Ambasadę reprezentował Konsul Kazimierz Fordon, który był także obecny podczas imprezy zorganizowanej przez Oddział dla Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu.

W czerwcu 2017 r. w Wiedniu odbyło się spotkanie przedstawicieli Oddziału z przedstawicielami Polonii w Wiedniu, Wiesławą i Ryszardem Hawrylakami, Andrzejem Lechem oraz Włodzimierzem Szelęgiem, Dyrektorem Polnisches Fremdenverkehrsamt, na którym omawiano możliwości współpracy, szczególnie przy obchodach 35-lecia Oddziału w Wiedniu i Wrocławiu.

Konferencje naukowe

Istotnym dorobkiem Wrocławskiego Oddziału TPA są **konferencje naukowe** (lub popularnonaukowe) organizowane samodzielnie lub wspólnie z instytucjami naukowymi (PAN, wyższe uczelnie). Były one poświecone ważnym wydarzeniom w Austrii (np. kwestia neutralności) oraz różnym aspektom współpracy polsko-austriackiej.

W ramach obchodów 300 lecia odsieczy wiedeńskiej, Sekcja Historyczna pod przewodnictwem prof. Karola Fiedora wspólnie z Instytutem Doskonalenia Nauczycieli zorganizowała 10 września 1983 r. sesję naukową na temat „300 rocznica odsieczy Wiedeńskiej". Sesja odbyła się w Auli Leopoldina Uniwersytetu Wrocławskiego i wzięło w niej udział około 300 nauczycieli z Dolnego Śląska. Wśród prelegentów wystąpili prof. Jarema Maciszewski z Uniwersytetu Warszawskiego, prof. Krystian Matwijowski z UWr., prof. Janusz Majewski. Towarzystwo reprezentowali

Ambasador dr Thomas M. Buchsbaum podczas spotkania z członkami TPA

Prof. Norbert Honsz
i dr Georg Janković

Karpacz 1987.05.30

Najlepsze życzenia i gorące pozdrowienia dla
uczestników Wrocławskiego Oddziału
Towarzystwa Polsko - Austriackiego z okazji
Konferencji „Austria - kultura, turystyka"

od grupy parlamentarnej
Polsko - Austriackiej Sejmu IX kadencji

Z-ca przew. grupy
Irena Szczypiełska

Lubomir Wędzicha oprowadzający po wystawie prac Jakoba Alta

Dr Stefan Kałuski z ZG TPA

WIECZÓR WROCŁAWIA Nr 114 (5701), piątek—niedziela, 12—14-06-1987

Wzbogacić intelektualne potrzeby...

● „WW" rozmawia z drem GEORGIEM JANKOVICEM, dyrektorem Instytutu Kultury Austriackiej w Warszawie.

„Wieczór Wrocławia": — Kontakty między Polską a Austrią mają swoje podłoże historyczne. Już od ponad trzech wieków znane są przykłady wzajemnych związków naukowych, literackich lub z dziedziny sztuki. Jakie jest miejsce instytutu na mapie polsko-austriackich kontaktów?

Georg Jankovic: — Instytut Kultury Austriackiej zajmuje się przede wszystkim działalnością kulturalną i naukową. Promujemy wszelkie interesujące zjawiska kulturalne. Organizujemy wystawy, pokazy filmowe, prezentujemy austriacką sztukę, muzykę, literaturę. Ponadto w zakres naszej działalności wchodzą kursy językowe. Mamy ponad 1800 słuchaczy w 50 grupach językowych. Uczymy też języków fachowych, np. technicznego lub medycznego.

— Współpraca naukowa to zapewne ścisły kontakt z ośrodkami naukowymi?

— Tak przede wszystkim z uniwersytetami, a w szczególności z germanistyki w Poznaniu, Wrocławiu, Warszawie i Krakowie. W ramach tych kontaktów odbywają się wieczory autorskie pisarzy austriackich, odczyty o literaturze i kulturze, konferencje naukowe.

— A co konkretnie w ostatnim czasie zorganizował instytut?

— W Radziejowicach odbyło się sympozjum poświęcone twórczości Hermanna Brocha, w Poznaniu mówiliśmy o twórczości Heimito Doderera. W Jabłonnie było sympozjum filozoficzne, a w Karpaczu — VII spotkanie literackie i — ostatnio — zorganizowana wraz z wrocławskim TPA konferencja „Austria — kultura, turystyka".

— Powracając do tła historycznego związków między naszymi państwami: wspomina się o wzajemnym promieniowaniu jednej kultury na drugą. Jak to wygląda dziś?

— Współpraca kulturalna i naukowa musi się odbywać na zasadach partnerskich. Istotne jest to, by promować taką twórczość, która odbija się szerokim echem w Polsce. Wszystkie nasze przedsięwzięcia mają wzbogacić intelektualne potrzeby i percepcję odbiorcy, spełnić horyzont oczekiwań widzów, słuchaczy. Na podobnej zasadzie działają inne nasze instytuty, których na całym świecie jest 10, z czego trzy w krajach demokracji ludowej (Budapeszt, Zagrzeb i Warszawa).

— Jaki jest zakres mecenatu instytutu nad austriackimi artystami, muzykami i innymi twórcami? Czy to, co prezentujecie w Polsce, jest waszym wyborem?

— Upowszechniając trwałe, uznane już wartości kulturalne, wprowadzamy jednocześnie nowe, awangardowe kierunki. Na przykład ostatnio gościli w Polsce muzycy Rene Clemencic i Martin Schwarzenlander, prezentowane były filmy Petera Turriniego... Co trzy lata raz w Wiedniu, raz w Warszawie zawieramy umowę o współpracy kulturalnej i naukowej. W niej przedstawiony jest plan najważniejszych największych imprez.

— Czy instytut ma wpływ na kształtowanie rynku wydawniczego, muzycznego? Czy od niego zależy, ile dzieł Mozarta, Beethovena, Haydna, Schuberta, Liszta, Brahmsa lub książek Zweiga, Musila, Brocha, Kafki ukaże się na naszym rynku? Wydaje mi się, że w Polsce, oprócz Herberta von Karajana, Petera Handke i ostatnio Klausa Marii Brandauera, niewiele jest powszechnie znanych współczesnych postaci z waszego świata kultury, sztuki i nauki...

— Nasz wpływ uzależniony jest od wielu czynników, m. in. od możliwości wydawniczych. Ostatnio jeden z najważniejszych wydawców austriackich Residenz — Verlag zorganizował wystawę swoich publikacji i przy tej okazji przeprowadził rozmowy z polskimi wydawcami w Warszawie, Krakowie i Poznaniu — z „Czytelnikiem", PIW-em, Wydawnictwem Literackim i Wydawnictwem Poznańskim. Z pewnością zaowocują one interesującymi wydawnictwami, może też autorstwa twórców współczesnych...

— Jak przebiega współpraca z Towarzystwem Polska-Austriackim?

— Cenimy kontakty z towarzystwem z jego oddziałami w terenie. Staramy się w miarę naszych możliwości popierać twórcze przedsięwzięcia TPA, pomagamy w zbieraniu materiałów (np. w organizowaniu wystawy „Wiedeń w starej fotografii"). Dzięki naszej pomocy z odczytem był ostatnio we Wrocławiu Alois Vogel, wydawca interesującego kwartalnika „Podium".

— A jak pan, jako współorganizator, ocenia ostatnią konferencję „Austria — kultura, turystyka"?

— Była to ciekawa, dająca satysfakcję i inspirująca sesja. Życzyłbym sobie, aby za dwa lata, kiedy Instytut Kultury Austriackiej będzie obchodził swe 25-lecie, TPA było współorganizatorem dni naszej kultury. Wąski krąg specjalistów omawiałby problemy związane ze sprawami merytorycznymi, a dla szerokich kręgów przeznaczone byłyby filmy, wystawy, spotkania z twórcami.

— Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał

OLAF HONSZA

Dziennikarz „Wieczoru Wrocławia" przeprowadził obszerny wywiad z drem Georgiem Jankovičem podczas Konferencji zorganizowanej przez TPA w Karpaczu.

Dr Georg Jankovič dokonuje wpisu do Kroniki TPA

Grzegorz Pisarski z Ośrodka Wrocławskiej TVP i Lubomir Wędzicha z ZNiO Biblioteka PAN.

W dniach 9–11 listopada 1984 r. w Sobótce odbyła się konferencja naukowa „Litaretura i muzyka współczesnej Austrii" pod kierunkiem prof. Norberta Honszy. Referaty wygłosili m.in. Stefan Kaszyński, Krzysztof A. Kuczyński, Wojciech Kunicki, Edward Białek. Na temat muzyki austriackiej mówiła Walentyna Węgrzyn-Klisowska. Wzbogaceniem konferencji były spotkania z Wilhelmem Szewczykiem i Feliksem Przybylakiem. Gościem konferencji był attache kulturalny Ambasady Austrii dr Maksymilian Eichinger.

25–27 października 1985 r. odbyła się w Złotnej k/Dusznik konferencja „Wiedeń i jego zabytki", w której wzięło udział 40 osób. Referaty wygłosili Anna i Maria Orzechowskie, Halina i Wojciech Dzieduszyccy, Wieńczysław Rabczański i Lubomir Wędzicha. Jerzy Chacko przygotował wystawę fotograficzną „Wiedeń w starej fotografii".

W dniach 27–28 września 1986 r. odbyła się konferencja nt. „Problemy ochrony konserwatorskiej na przykładzie Wrocławia i Wiednia" zorganizowana wspólnie z Towarzystwem Opieki nad Zabytkami. Uczestniczyli w niej przedstawiciele Verein für Volkskunde–Arbeitsgemeinschaft für Bildstock–Und Flurdenkmal Forschung z siedzibą w Wiedniu. Z referatami wystapili m.in. F. Harald Roesch z Muzeum Etnograficznego w Wiedniu i Wojewódzki Konserwator Zabytków Józef Cempa, członek naszego Oddziału. Konferencję uświetnił koncert w KMiL przygotowany przez Marka Dyżewskiego.

W dniach 17–19 października 1986 r. w Ośrodku Szkoleniowym Urzędu Wojewódzkiego w Złotnie odbyła sesja popularnonaukowa „Austria i jej landy".

29–31 maja 1987 r. odbyła się największa konferencja zorganizowana przez nasz Oddział w Hotelu „Skalny" w Karpaczu. Jej temat to „Austria. Kultura. Turystyka". Uczestniczyli m.in. dr Georg Jankovic z Instytutu Kultury Austriackiej, zastępca Grupy Parlamentarnej Polsko-Austriackiej Irena Szczygielska, Prezydent Jeleniej Góry Jan Karbowski (członek naszego Towarzystwa), goście z Warszawy i Wiednia. Konferencję

COMIESIĘCZNE SPOTKANIA W KLUBIE MUZYKI I LITERATURY

uświetnił koncert „Cantores Minores Wratislavienses". Listy gratulacyjne przesłali m.in. Wicemarszałek Sejmu prof. Jerzy Ozdowski, Podsekretarz Stanu Ministerstwie Kultury i Sztuki Krystyna Marszałek-Młyńczyk.

W dniach 10–14 września 2003 r. odbyła się konferencja „Architektura i sztuka romańska, gotycka i renesansu na przykładzie Toskanii (Piza, Siena i Florencja.)" z wizytą w Vinci i krainie Chianti.

W 2004 r. podczas wyjazdu do Wiednia zorganizowaliśmy konferencję pod kierownictwem prof. Jerzego Maronia i prof. Rościsława Żerelika „Wiedeń w okresie nowożytnym".

Także podczas wyjazdu do Włoch w 2004 r. odbyła się konferencja nt. „Średniowieczne źródła kultury renesansu", podczas której Janusz Kaczmarek, Ryszard Polechoński i Lubomir Wędzicha wygłosili 8 referatów.

W dniach 31. 03–2. 04. 2006 r. w Kudowie Zdroju odbyła się konferencja pod opieką Dyrektora Muzeum w Pstrążnej Bronisława Kamińskiego nt. „Powitanie Wiosny w kulturach Europy Środkowej". Referaty wygłosili Hanna Nasz i Paulina Suchecka z Muzeum Etnograficznego we Wrocławiu, Ewa Waszkiewicz (Święto Pesach), Edward Kempa (Śląsk), Iwona Kuras (Węgry), Igor Salamon (Ukraina) i Dimco Angelov (Bułgaria). Konferencja była połączona z występem zespołu Międzynarodowej Grupy TERRA, pod kier. Dimco Angełowa.

W dniach 26–28. 10. 2007 r. odbyła się konferencja pod kierownictwem prof. Jerzego Maronia z Instytutu Historycznego UWr. i dra Dariusza Przybytka z Wiesbaden na temat Jana Żiżki, bohatera narodowego Czech i jego wpływowi na dzieje środkowej Europy. W trakcie konferencji odwiedziliśmy katedrę w Hradcu Kralove, gdzie Jan Ziżka jest pochowany i złożyliśmy kwiaty pod pomnikiem Jana Żiżki w Pradze (największy konny pomnik świata) przed Grobem Nieznanego Żołnierza.

Podczas wyjazdu 55-osobowej grupy do Rzymu z okazji Roku Świętego w 2016 r., odbyła się konferencja „Style w sztuce i architekturze od starożytności do secesji" na przykładzie zwiedzanych miast (Rzym, Asyż, Piza, San Gimigiano, Florencja, Wenecja), którą prowadzili dr Jadwiga Pieńczewska

z Instytutu Architektury Politechniki Wrocławskiej oraz Lubomir Wędzicha.

Byliśmy także uczestnikami wielu konferencji naukowych organizowanych przede wszystkim przez Uniwersytet Wrocławski (IFG, Instytut Politologii, Instytut Historyczny).

Jedną z najprzyjemniejszych form wspólnego spędzania czasu było oczywiście uczestnictwo w balach i imprezach w trakcie których poznawaliśmy folklor zwiedzanych państw.

Wielokrotnie w latach 80-tych uczestniczyliśmy w balach organizowanych przez Klub Dziennikarza i Klub Prawnika, organizowaliśmy także własne bale w Ośrodku Konferencyjnym Urzędu Wojewódzkiego w Złotnie.

W dniu 10 marca 1984 r. w Klubie Dziennikarza we Wrocławiu odbył się Bal Karnawałowy, w którym uczestniczyło kilkadziesiąt osób. W trakcie balu Ewa Jarosz, Anita Jaremko i Lubomir Wędzicha przeprowadzali konkursy z cennymi nagrodami. Podobny bal odbył się w1985 r.

17–19. 01. 1986 r. odbyła się impreza wyjazdowa „Karnawał 86" w Górach Stołowych, a w 1987 r. bal w PKZ.

Za najciekawsze imprezy folklorystyczne należy uznać: wieczór w Marakeszu (folklor marokański, arabski, beduiński), na Pustyni Wadi Rum (Beduini), w Kapadocji i Konyi (turecki, taniec derwiszy), Grecji, w Batumi w Gruzji (słynne Suliko), w Hiszpanii, na Ukrainie i wielokrotnie na Węgrzech.

Spotkanie z Janem Nowakiem Jeziorańskim zorganizowane przez Igora Salamona

Współpraca z innymi organizacjami

Należy także wspomnieć, że dzięki członkom naszego Towarzystwa współpracujemy także z innymi organizacjami pozarządowymi. Dzięki **Magdzie i Igorowi Salamonom**, a także Grzegorzowi Dzikowi, Konsulowi Honorowemu Ukrainy we Wrocławiu, ze Związkiem Ukraińców w Polsce. Od ponad 20 lat uczestniczymy w uroczystościach „Hołodnej Kutii", a także w innych uroczystościach i koncertach, w tym w Festiwalu Kultury Ukraińskiej „Viva Ukraina – Viva Polonia". W dniach 21–22. 10. 2017 r. odbyła się jego VI edycja. Mamy możliwość zapoznać się z kulturą i tradycjami Łemków, Bojków i Hucułów. Mieliśmy także okazję poznać na jednym ze spotkań Jana Nowaka Jeziorańskiego.

Dzięki **Dalii Żminkowskiej z Biblioteki Austriackej** we Wrocławiu mieliśmy zaszczyt być współorganizatorem obchodów 25-lecia Biblioteki w listopadzie 2017 r. Byliśmy przy otwarciu nowej siedziby Biblioteki w Nowym Gmachu, w obecności Ambasadora Austrii.

Dzięki **Renacie Berdowicz ze Stowarzyszenia Aktywnych Kobiet** mieliśmy okazję uczestniczenia w szeregu imprez, w tym wyjazdach turystycznych.

Wdzięczni także jesteśmy naszej sympatyczce **Ludmile Gajczewskiej z Towarzystwa Polsko-Serbołużyckiego**. To dzięki niej zwiedzaliśmy Łużyce, a od wielu lat corocznie jesteśmy w Budziszynie, stolicy Górnych Łużyc. Byliśmy też uczestnikami obchodów 100-lecia Domowiny. Dzięki niej poznaliśmy wspaniałego przyjaciela Polski Petra Brezana, a także odwiedzamy samotnie postawiony na skraju łużyckiej wsi Chróścicy Pomnik Poległych Żołnierzy Polskich w kampanii łużyckiej w kwietniu 1945 r. A warto wspomnieć, że była to bitwa, w której jednorazowo zginęło najwięcej Polaków podczas II wojny światowej na froncie wschodnim. Straty w ludziach wyniosły aż 27% wszystkich strat poniesionych przez całe ludowe Wojsko Polskie od października 1943 do maja 1945.

W celu popularyzowania wiedzy o Austrii Oddział organizował różnego rodzaju konkursy.

6 czerwca 1983 r. Komisja Turystyczna na łamach „Gazety Robotniczej" przygotowała pierwszy prasowy Konkurs

Z wizytą u Igora Salamona. Trzeci od lewej biskup grecko-katolicki Włodzimierz Juszczak

Projekt Marii Orzechowskiej

pt. „Austria jaką znasz" zawierający zestaw 13 pytań. Na konkurs napłynęło 51 poprawnych odpowiedzi, wśród których rozlosowano nagrody ufundowane przez Oddział (albumy i mapy Austrii).

3 kwietnia 1985 r. w „Słowie Polskim" ogłosiliśmy konkurs „Alpy i alpinizm".

11 października 1985 r. w „Wieczorze Wrocławia" z okazji IV Dni Turystyki ogłoszono konkurs wiedzy o Austrii.

Ponadto z okazji IV Dni Turystyki we Wrocławiu zorganizowaliśmy loterię z nagrodami, z której dochód, w wysokości 25 tys. zł., przekazano na Fundusz Rewaloryzacji Wrocławskiej Starówki.

W ramach obchodów 35-lecia Oddziału, wspólnie z Klubem Muzyki i Literatury, zorganizowaliśmy Konkurs Translatorski o Nagrodę Prezesa Oddziału Wrocławskiego Towarzystwa Polsko-Austriackiego. Przedmiotem Konkursu był wiersz Gregora M. Lepki (ur. 1936) „Ermüdung". Udziałem w Komisji Konkursowej zaszczycili nas Olga Tokarczuk, prof. Edward Białek i Ryszard Sławczyński.

Natalia Fischer, Lubomir Wędzicha i Anna Rypińska-Fischer

Koncerty

Największą ilością imprez, choćby ze względu na zacną siedzibę Towarzystwa, w których uczestniczyli członkowie i sympatycy Oddziału są wydarzenia muzyczne – recitale i koncerty.

Dzięki staraniom wieloletniego pracownika Klubu Muzyki i Literatury, a następnie jego Dyrektora, który jest zarazem Wiceprezesem Zarządu Oddziału TPA, Ryszarda Sławczyńskiego oraz współpracy z Akademią Muzyczną we Wrocławiu i szkołami muzycznymi Wrocławia, członkowie Oddziału uczestniczyli w wielu recitalach i koncertach.

Nie sposób wymienić wszystkie, ale wiele z nich pozostało nam długo w pamięci.

20 czerwca 1984 r. Barbara Pijarowska przygotowała wraz z artystami z Akademii Muzycznej koncert pieśni kompozytorów austriackich.

11 stycznia 1985 r. byliśmy organizatorem uroczystego koncertu z okazji 25-lecia TPA, który odbył się w Auli Leopoldina UWr, w obecności Ambasadora Austrii. W koncercie wzięli udział Wrocławscy Kameraliści „Cantores Minores Wratislavienses" oraz Danuta Paziukówna (sopran) i Radosław Żukowski (bas). W koncercie uczestniczyło ok. 300

osób m.in. Wicewojewoda Danuta Wielebińska i Rektor UWr Jan Mozrzymas.

6 maja 1985 r. zorganizowaliśmy recital prof. Włodzimierza Obidowicza.

7 października 1985 r. wyjście 30 osób na koncert Simfonietty w Filharmonii.

25 kwietnia 1986 r. odbył się recital fortepianowy Grzegorza Kurzyńskiego.

1987 r. – recital Romana Kołakowskiego „Piosenki ocenzurowane".

1987 r. – recital fortepianowy Jana Kubicy z Akademii Muzycznej.

6 marca 1987 r. – wystąpił Tadeusz Prochowski (program przygotowała Barbara Pijarowska).

31 stycznia 1988 r. – recital Bogny Sokorskiej z Jerzym Sokorskim przy fortepianie. Prowadził Tunio Dzieduszycki.

7 kwietnia 1988 r. – recital Juliusza Adamowskiego i Antoniego Boguckiego.

18 stycznia 1989 r. – wyjście, dzięki wsparciu Jana Węglowskiego, na niezwykle popularny we Wrocławiu spektakl „Piosenki Lwowskie" w Kalamburze.

W 2003 r., dzięki Klubowi Muzyki i Literatury, nawiązaliśmy bliższą współpracę ze szkołami muzycznymi Wrocławia, co zaowocowało naszym uczestnictwem w wielu koncertach i recitalach m.in.:

Rok 2003

• 8 maja – recital wiolonczelowy Sylwii Wójcik (AM).
• 5 czerwca – koncert kontrabasowy Natalii Radzik.
• 4 września – recital akordeonowy M. Królikiewicz i kontrabasowy K. Kowala.
• 6 listopada – recital fortepianowy studentów prof. Faryniarz.

Rok 2004

• 8 stycznia – koncert Jakuba Kruka.
• 4 marca – koncert fortepianowy studentów Akademii Muzycznej (uczniów prof. Zawadzkiej).
• 6 maja – recital arie i pieśni – Barbara Ogińska z Opery Wrocławskiej.
• 3 czerwca – koncert na flet – studenci AM (adiunkta Olkiewicza).
• 2 grudnia – koncert gitarowy Natalii Kocik z AM.

Rok 2005

• 3 lutego – koncert skrzypcowy Krystyny Prysianuk z AM.
• 3 marca – koncert fortepianowy Walentyny Kibitlewskiej z AM.
• 5 maja – koncert fortepianowy Elżbiety Budnik.

Dariusz Polakowski, hr. Mieczysław Ledóchowski, Magdalena Bęcławska, Aneta Wodopian-Rogowska

hr. Mieczysław Ledóchowski

Ambasador Austrii wręcza z okazji urodzin pamiątkowy puchar Tadeuszowi Dzięgielewskiemu

Dr Teodor Kanitzer, Prezydent Towarzystwa Austria–Polska z wizytą w pałacu w Kraskowie

Wśród Polonii wiedeńskiej

Wiesława i Ryszard Hawrylakowie z Polonii austriackiej

• 2 czerwca – koncert fortepianowy studentów Jana Kubicy z AM.

• 8 listopada 2007 r. – recital wiolonczelowy Agaty Gawin.

• 5 stycznia 2012 r. – koncert kameralny „Wieczór kolęd i pastorałek".

• 4 października 2012 r. – koncert kameralny m.in. utworów F. Schuberta. Wystąpili Elżbieta Mrozek-Loska, altówka i Marta Araszczuk, fortepian.

• 8 listopada 2012 r. – recital Nadii Sagdaj (sopran). Arie i pieśni m.in. Mozarta i Pucciniego.

• 6 grudnia 2013 r. – koncert fortepianowy Zofii Zbroi.

• 6 lutego 2014 r. – koncert laureatów Konkursu Gitarowego: Marka Zielińskiego, Karoliny Drozd i Filipa Optowicza.

• 8 maja 2014 r. – koncert pieśni i arii studentów Akademii Muzycznej we Wrocławiu (klasy śpiewu).

• 7 września 2014 r. – koncert arii i pieśni w ramach 39 Kursu interpretacji muzyki oratoryjnej i kantatowej; wystąpili: Konstatnin Moshkin, tenor i Andrzej Filończyk, baryton.

• 2 października 2014 r. – koncert z cyklu „Popularne utwory fortepianowe" w wykonaniu Aleksjeja Orłowieckiego.

• 5 lutego 2015 r. – recital „Rendez-Vous z Violettą Villas" przygotowany przez Macieja Kieresa w wykonaniu Anny Żebrowskiej.

• 11 czerwca 2015 r. – recital fortepianowy Izabeli Jutrzenka-Trzebiatowskiej.

• 7 lipca 2016 r. – recital fortepianowy polsko-chilijskiego duetu Duo Temporamento (Agnieszka Korpyta i Javier Malebran).

• 5 stycznia 2017 r. – koncert fortepianowy (m.in. muzyka Haydna). Spotkanie Noworoczne. Naszym gościem był Konsul Honorowy Republiki Austrii dr Edward Wąsiewicz.

• 2 lutego 2017 r. – koncert fortepianowy Mariny Bielaszuk (Rosja).

• 4 lutego 2017 r. – Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego Adam Jezierski zaprosił członków naszego Towarzystwa na spacer po Auli Leopoldina i Uniwersytecie. Półtoragodzinne spotkanie zakończyło się koncertem JM Rektora w Oratorium Marianum. JM Rektor na 300-letnich organach grał muzykę Bacha, a na fortepianie walce wiedeńskie i utwory Schuberta.

• 2 marca 2017 r. – odbył się koncert „Magiczna Moc Muzyki". Wystąpiły Konstancja Kameńska (sopran) i Anna Grycan (mezzosopran) m.in. z pieśniami Schuberta.

• 6 lipca 2017 r. – koncert kameralny „Wieczór Hiszpański". Wystąpili Anna Grycan (sopran), Aleksandra Popiołek (fortepian), Jakub Walicki (gitara) i Mikołaj Bońkowski (bas).

Wielokrotnie podczas styczniowych spotkań słuchaliśmy kolęd. Na przykład 3 stycznia 2013 r. i 7 stycznia 2016 r. odbyły się wieczory kolęd i pastorałek w wykonaniu Chóru Ostinanto pod dyrekcją Liliany Jędrzejczak a 9 stycznia 2014 r. wieczór „Kolędy Polskie" w wykonaniu studentów PWST – wydziału lalkarskiego pod kierownictwem prof. Barbary Bonarskiej.

W 1988 r. ze spektaklem „MUR" wystąpił Stanisław Melski z Teatru Polskiego, zaś 3 listopada 2016 r. spotkaliśmy się z Robertem Gonerą.

Dzięki atrakcyjnej ofercie wystawienniczej Klubu Muzyki i Literatury podczas naszych comiesięcznych spotkań mieliśmy okazję oglądania wielu niezwykle atrakcyjnych **wystaw**, w zasadzie co miesiąc innej. Warto wymienić choćby Bożonarodzeniowe prezentacje szopek, choinek i stroików świątecznych czy wystawę „Wrocław i Lwów w malarstwie". Atrakcyjne były wystawy fotograficzne przygotowane przez Ryszarda Sławczyńskiego „Mereczowszczyzna na Kresach – miejsce urodzenia Tadeusza Kościuszki", „Zułów na Kresach. Miejsce urodzenia Józefa Piłsudskiego" oraz „Nekropolie kresowe. Cmentarz Łyczakowski we Lwowie i Na Rossie w Wilnie".

Jedną z ciekawszych, a zarazem pouczających form działalności naszego Oddziału były **odczyty i spotkania autorskie**. Na spotkaniach tych gościliśmy wielu znakomitych naukowców, pisarzy, poetów i publicystów.

Nie sposób oczywiście wymienić wszystkich. 4 marca 1983 r. w Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki prof. Krzysztof A. Kuczyński wygłosił odczyt na temat „Polskie fale Dunaju. Temat Polski w literaturze austriackiej po 1945 roku". Był to pierwszy odczyt zorganizowany przez Sekcję Literacko-Kulturalną Oddziału.

Artur i Elżbieta Bilingowie, Dorota Mazurkiewicz

Urszula Kordowina , Ryszard Kłosiński, Paweł Piotrowski

Comiesięczne spotkania w Klubie Muzyki i Literatury

Włodzimierz Obidowicz
(ur. 3 stycznia 1930 r. w Krakowie, zm. 29 czerwca 2016 r. we Wrocławiu) – polski pianista i profesor.

W czasie wojny był uczniem pianisty Kazimierza Krzyształowicza. Studia pianistyczne w krakowskiej Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej, rozpoczęte w klasie Karola Kleina, ukończył z wyróżnieniem w klasie Zbigniewa Drzewieckiego w 1955 r. W 1950 r. został laureatem I miejsca Ogólnopolskiego Konkursu Bachowskiego w Poznaniu, w 1955 r. – III miejsca na V Światowym Festiwalu Młodzieży i Studentów w Warszawie. Uczestniczył w II etapie V Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Fryderyka Chopina (1955). Jego interpretacje zostały wydane przez firmę Polskie Nagrania.

Od 1955 wykładał na Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, gdzie kierował katedrą fortepianu (1972–2001, gdy został zastąpiony przez swojego ucznia Grzegorza Kurzyńskiego). Był także kierownikiem Mistrzowskich Kursów Pianistycznych w Dusznikach.

Zarząd Wrocławskiego Oddziału TPA

W programie: FRYDERYK CHOPIN

1. Barkarola Fis-dur op. 60
2. 3 mazurki
   1. H-dur
   2. C-dur op. 56
   3. C-moll
3. Nokturn H-dur op. 62
4. Polonez – fantazja As-dur op. 61

RECITAL
prof. WŁODZIMIERZA OBIDOWICZA

z okazji 40 lecia przyłączenia Śląska do Macierzy

który odbędzie się 6 maja 1985 roku o godzinie 19.00 w Klubie Muzyki, Filmu i Literatury przy placu Kościuszki

Grzegorz Adam Kurzyński
(ur. 23 lutego 1949 w Poznaniu) – polski pianista, pedagog, nauczyciel akademicki, rektor Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu.

Ukończył w 1972 studia w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej we Wrocławiu, kształcąc się w klasie fortepianu Włodzimierza Obidowicza. Studiował również w Królewskim Konserwatorium w Brukseli i nowojorskiej Juilliard School of Music. W 1992 r. otrzymał tytuł profesora sztuk muzycznych. Od 1972 r. zawodowo związany z wrocławską Akademią Muzyczną, gdzie od 1999 r. pełnił funkcję prorektora, a w latach 2002–2008 rektora. W 2002 r. objął kierownictwo Katedry Fortepianu. W 2016 r. ponownie wybrany na rektora Akademii Muzycznej na czteroletnią kadencję.

Jednocześnie prowadził działalność artystyczną jako solista i kameralista w Polsce i za granicą. Powoływany w skład jury krajowych i międzynarodowych konkursów pianistycznych. Został również członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i Komisji Akredytacyjnej Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

W 2011 r. został odznaczony przez prezydenta Bronisława Komorowskiego Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

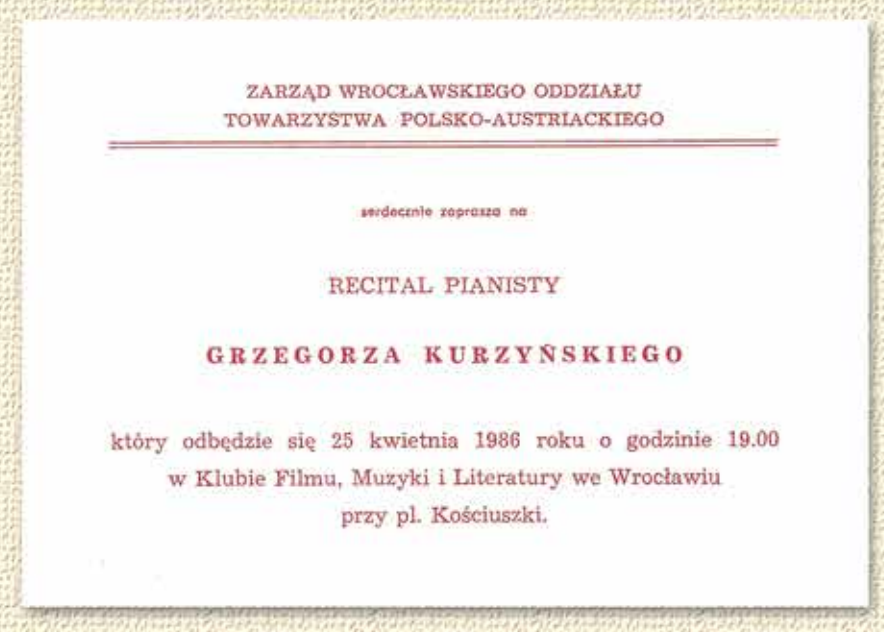

ZARZĄD WROCŁAWSKIEGO ODDZIAŁU
TOWARZYSTWA POLSKO-AUSTRIACKIEGO

serdecznie zaprasza na

RECITAL PIANISTY

GRZEGORZA KURZYŃSKIEGO

który odbędzie się 25 kwietnia 1986 roku o godzinie 19.00
w Klubie Filmu, Muzyki i Literatury we Wrocławiu
przy pl. Kościuszki.

6 marca 1987 r. gościł we Wrocławiu dr Georg Jankovic, Dyrektor Instyturu Kultury Austriacjkiej w Warszawie.

Jego spotkanie z członkami Wrocławskiego Oddziału TPA uświetnił recital solisty Opery Wrocławskiej – Tadeusza Prochowskiego. Występ prowadziła Maria Pijarowska.

Tadeusz Prochowski
(ur. 30 października 1931 r. w Tczewie, zm. 15 sierpnia 2014 r. w Gdyni) – śpiewak operowy, baryton. Absolwent PWSM w Sopocie (1961).

W latach 1958–1995 solista Opery Wrocławskiej, w której śpiewał czołowe partie m.in. tytułowego *Don Juana* W.A. Mozarta i *Rigoletta* G. Verdiego, a także Germonta w *Traviacie* G. Verdiego, Figara w *Cyruliku sewilskim* G. Rossiniego, Prosy w *Don Carlosie* i de Luny w *Trubadurze* G. Verdiego, Walentego w *Fauście* Ch. Gounoda, Miecznika w *Strasznym Dworze* i Janusza w *Halce* S. Moniuszki.

Był zdobywcą Złotych Medali na konkursach wokalnych w Helsinkach (1962) i Brukseli (1966). Laureat Złotei i Srebrnej Iglicy.

Znaczącym wydarzeniem była dla wszystkich członków Towarzystwa wizyta, połączona z recitalem, „Słowika Warszawy" – Bogny Sokorskiej, której towarzyszył i akompaniował Jerzy Sokorski.

Bogna Sokorska (ur. 6 kwietnia 1927 w Warszawie, zm. 10 maja 2002 tamże) – polska śpiewaczka operowa, sopran koloraturowy.

Uważa się ją za jedną z najwybitniejszych polskich artystek śpiewaczek drugiej połowy XX wieku. Studiowała śpiew w Warszawie u M. Dobrowolskiej-Gruszczyńskiej (1945–1948) oraz u Ady Sari (1948–1954). W latach 1958–1973 z przerwami przebywała za granicą.

Była laureatką Ogólnopolskiego Konkursu Śpiewaczego (1951), solistką Opery Warszawskiej (1961–1963) i teatrów operowych w Düsseldorfie (1964–1970) oraz Essen (od 1970). Odbywała występy gościnne na europejskich scenach operowych, recitale, koncerty w kraju i za granicą. Warszawiacy nazywali ją „Słowikiem Warszawy" (w 1964 r. nagrała album pod takim właśnie tytułem). Wykonała liczne nagrania z towarzyszeniem orkiestry. W swoim repertuarze operowym posiadała około 20 partii sopranu koloraturowego (m.in. Konstancja, Blonda, Fiordiligi, Królowa Nocy, Norina, Gilda) oraz wiele pieśni kompozytorów polskich i zagranicznych. Poświęciła się również pracy pedagogicznej, wykładała m.in. na Letnich Kursach Mistrzowskich w Weimarze.

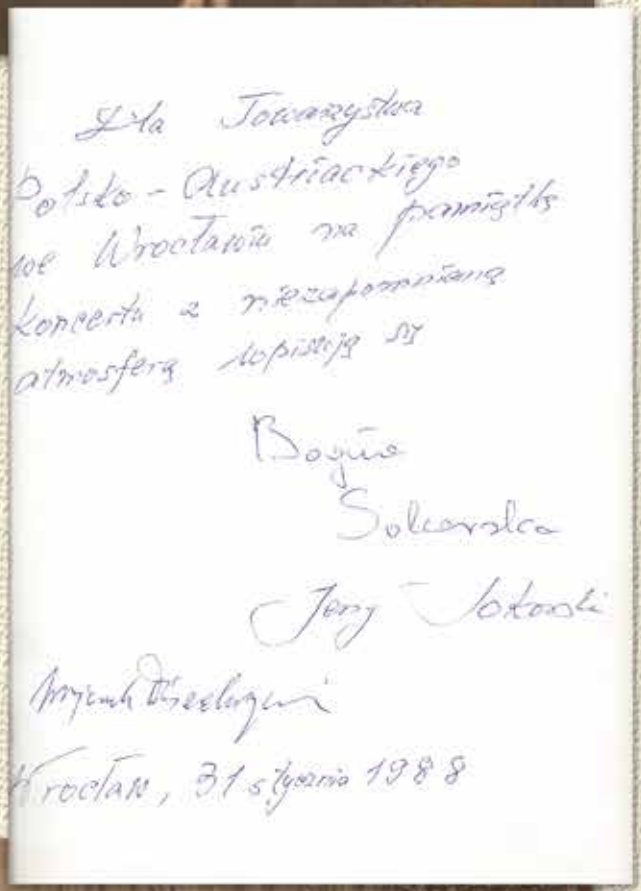
Dla Towarzystwa
Polsko - Austriackiego
we Wrocławiu na pamiątkę
koncertu z niezapomnianą
atmosferą kopiuję się
Bogna
Sokorska
Jerzy Sokorski
Wrocław, 31 stycznia 1988

Jerzy Sokorski – kompozytor, pianista i kameralista. Urodzony 3 maja 1916 r. w Jałcie (Krym), zmarł 28 grudnia 2005 r. w Piastowie koło Warszawy.

Uczył się w WSM im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie fortepianu Olgi Iliwickiej (1934–1935), następnie u Jerzego Żurawlewa (1935–1939). Jednocześnie studiował kompozycję pod kierunkiem Adama Wieniawskiego i Bolesława Woytowicza.

W 1949 r. otrzymał stypendium muzyczne UNESCO i wyjechał na studia do Francji, Włoch i Belgii. Podczas pobytu w Paryżu doskonalił swoje umiejętności z zakresu kompozycji u Nadii Boulanger, a także był słuchaczem wykładów prowadzonych przez Arthura Honeggera i Oliviera Messiaena. W 1956 kontynuował studia kompozytorskie pod kierunkiem Nadii Boulanger. Partnerował chętnie instrumentalistom i śpiewakom, m.in. żonie Bognie Sokorskiej i Ryszardowi Gruszczyńskiemu. Brał udział w prawykonaniach pieśni wielu współczesnych kompozytorów polskich, m.in. Karola Szymanowskiego, Witolda Lutosławskiego, Stefana Kisielewskiego, Jerzego Lefelda, Kazimierza Wiłkomirskiego oraz swoich własnych. W roli kameralisty odbył tournées koncertowe po Niemczech, Francji, Belgii, Anglii, Kanadzie i Stanach Zjednoczonych. Dokonał nagrań archiwalnych dla Polskiego Radia, Telewizji Polskiej oraz niemieckich i francuskich stacji telewizyjnych.

W swoim dorobku kompozytorskim miał utwory orkiestrowe, kameralne, wokalno-instrumentalne oraz kilka oper.

WIEN, KAHLENBERG
St. Josefskirche - Sobieskikapelle
Feldzug der Polen nach Wien 1683
gemalt von Leszek Piasecki

Kościół św. Józefa - Kaplica Sobieskiego
Wyprawa Sobieskiego na odsiecz Wiednia
mal. Leszek Piasecki

bauer

Towarzystwo
Polsko Austriackie
we Wrocławiu
z życzeniami wielu
osiągnięć w pracy
i z prośbą o współpracę
w Tworzeniu Muzeum Polskiego
w Austrii
Wiedeń 14.X.1986
Leszek Piasecki

Prośba Leszka Piaseckiego o współpracę przy tworzeniu Muzeum Polskiego w Austrii

Reprodukcja „Wyprawa Sobieskiego na odsiecz Wiednia" Leszka Piaseckiego na karcie pocztowej

25 marca 1983 r. w Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki odbył się odczyt dr Teresy Kegel i dr Teresy Łoś z Instytutu Nauk Politycznych UWr na temat „Wiedeń jako międzynarodowe forum spotkań po II wojnie światowej". Był to pierwszy odczyt przygotowany przez Sekcję Historyczną.

21 listopada 1983 r. miał miejsce odczyt Zygmunta Radłowskiego, byłego polskiego konsula w Wiedniu „Stereotypy Jana III Sobieskiego w mentalności wiedeńczyków".

3 grudnia 1983 r. w Klubie Muzyki i Literatury gościliśmy naszych pierwszych gości z Austrii – dr dr Gerlinde i Hansa Haików z Wiednia. Wygłosili oni bardzo ciekawe odczyty dotyczące żywej muzyki ludowej w Austrii. W spotkaniu wzięło udział ponad 70 osób.

W 1984 r. odczyty wygłosili dr Wojciech Kunicki nt. „Literatura Karola Maya w Austrii", prof. Norbert Honsza „Peter Handtke" (połączony z recytacjami studentek, członkiń Oddziału) oraz dr Edward Białek „Grupa Forum Stadtpark". W 1985 r. ponownie Zygmunt Radłowski mówił na temat „Jakimi nas widzą. Czyli o stereotypach Polaka za granicą".

7 marca 1985 r. Aleksander Lwow opowiadał o alpiniźmie. W 1986 r. Wojciech Dzieduszycki poświęcił swoje spotkanie tematowi „Wiedeń w październiku", a Lubomir Wedzicha „Zabytki Wiednia".

5 czerwca 1986 r. odbył się odczyt dr Aloisa Woldana. 7 maja 1987 r. odczyty Lubomira Wędzichy „Polonika w Wiedniu" i „Wiedeń w starej pocztówce".

3 marca 1988 r. Martin Koch opowiadał o Styrii, a 7 marca 1988 r. doc. Stuhlpfarrer z Instytutu Historii Współczesnej w Wiedniu mówił o „Austrii w latach 1933–1938".

5 maja 1988 r. dr Stefan Kałuski z Uniwersytetu Warszawskiego wygłosił odczyt „Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego w Alpach Austriackich".

26 października 1988 r. dr Włodzimierz Gierłowski wystąpił z odczytem „Austria".

W 1993 r. cykl odczytów na temat literatury austriackiej wygłosili prof. Norbert Honsza i dr Edward Białek.

W 2003 r. z okazji 300-lecia Uniwersytetu Wrocławskiego wygłosił odczyt prof. Rościsław Żerelik (ówczesny Prorektor UWr).

15 listopada 1992 r. odbył się wieczór autorski austriackiego poety dra Josefa Neubauera, który miał miejsce w wiedeńskiej kawiarence „Kalambur".

4 października 2004 r., 2 lipca 2015 r. i 5 października 2017 r. Marek Perzyński mówił o tajemnicach zamków Dolnego Śląska ze szczególnym uwzględnieniem okresu Habsburgów.

4 kwietnia 2013 r. członek Towarzystwa Ryszard Teisseyre prezentował książkę „Turistika extreme. Diabelskie podróże rowerem 2001–2011"

3 kwietnia 2014 oraz 1 czerwca 2017 r. odbyły się spotkania z Jerzym Skoczylasem, współzałożycielem kabaretu „Elita", który przy okazji promował swoje książki, m.in. „Zanim wyschnie atrament".

5 września 2013 r. Tadeusz Hołubowicz prezentował książkę poetycką „Refleksje pokoleniowe".

5 czerwca 2014 r. odbyło się spotkanie z popularyzatorem kultury Kresów Wschodnich, Ryszardem Sławczyńskim, który opowiedział o swojej wędrówce po Kresach i wydanym albumie „Samochodem przez Kresy. Miejsca sercu bliskie".

5 maja 2016 r. wystąpił Janusz L. Kaczmarek, autor i redaktor naczelny cyklu

Pod Kościołem św. Józefa na Kahlenbergu (Wiedeń)

Po mszy z ks. Jerzym Smolińskim

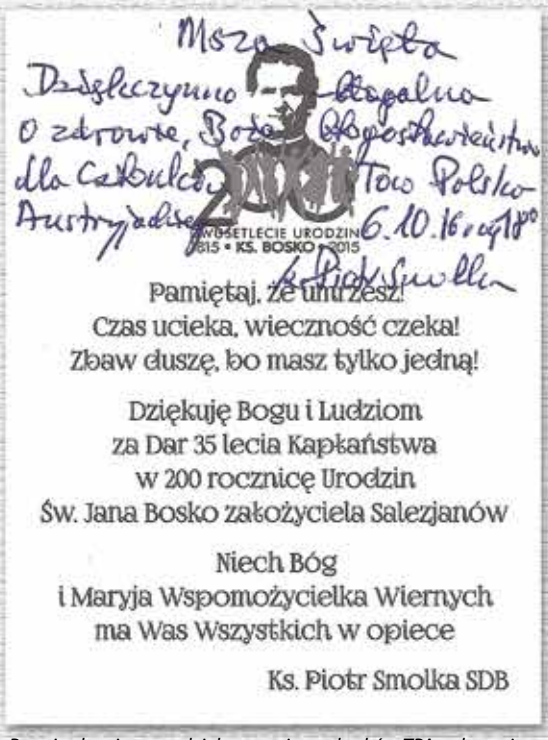

Potwierdzenie mszy dziękczynnej za członków TPA, odprawionej przez księdza Piotra Smolkę

wydawniczego „Świat dawnych map", który opwiadał o tajnikach dawnej kartografii.

2 czerwca 2016 r. miało miejsce spotkanie z Andrzejem Ziemiańskim, pisarzem science fiction i fantasy, 4 lutego 2016 r. z poetką Łucją Dudzińską,

1 września 2016 r. z Małgorzatą Dzieduszycką, a 3 marca 2017 r. z Joanną Krupińską-Trzebiatowską.

Imprezy rocznicowe Oddziału

11 grudnia 1987 r. 5-lecie Oddziału obchodziliśmy uroczyście w Klubie Prawnika. 28 listopada 1997 r. odbyła sie impreza z okazji 15-lecia. Uroczyście obchodziliśmy także 25 i 30-lecie powstania Oddziału.

Od ponad 20 lat corocznie obchodzimy rocznicę w Wiedniu. Wielokrotnie z tej okazji odbywały się msze w Kościele na Kahlenbergu, które prowadził Ksiądz Rektor Jerzy Smoliński.

Obecnie pracujemy nad przygotowaniem uroczystości z okazji 35-lecia Oddziału, nad którymi Patronat Honorowy objął m.in. Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Adam Jezierski. Główne uroczystości mają się odbyć 1 grudnia 2017 r. w Orartorium Marianum Uniwersytetu Wrocławskiego.

Ważne w naszej działalności były uroczystości związane ze Świętem Narodowym Republiki Austrii przypadającym 26 października.

Już 9 listopada 1983 r. obył się w Klubie Muzyki i Literatury uroczysty wieczór na który złożyły się odczyt prof. dra hab. Karola Fiedora pt. „Austria rzecznikiem pokoju w latach 1955–1983", w którym omówiono m.in. rolę Wiednia jako trzeciej stolicy ONZ, a także konkurs wiedzy o Austrii z nagrodami oraz oglądanie wystawy „Wiedeń w dawnej pocztówce" przygotowanej przez Lubomira Wędzichę. Wieczór uświetnili artyści z Akademii Muzycznej: Krystyna Adamska, Barbara Krahel i Leszek Firek.

26 października 1984 r. odbyło się uroczyste spotkanie, podczas którego prof. Karol Fiedor mówił o roli Austrii na arenie międzynarodowej, a Wojciech Dzieduszycki podzielił się wrażeniami z podróży po Austrii.

11 grudnia 1988 r. w Filharmonii Wrocławskiej odbył się koncert Simfo-

COMIESIĘCZNE SPOTKANIA W KLUBIE MUZYKI I LITERATURY *(czasem przenosiły się do innych lokali)*

Z prawej wieloletni Przewodniczący Komisji Rewizyjnej prof. Leszek Bogunia

nietty Wrocławskiej z okazji Święta Narodowego Austrii, w którym wystąpiła m.in. Izabela Łabuda.

Szczególnie uroczyste były koncerty organizowane w początku lat dziewięćdziesiątych przez prof. Jana Ślęka (organizatora Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Wiedeńskiej), które cieszyły się zawsze ogromnym zainteresowaniem.

W dniach 19–25 maja 1993 r. odbył się I Międzynarodowy Festiwal Muzyki Wiedeńskiej (od Lannera do Lehara), którego byliśmy współorganizatorem (jego organizator prof. Jan Ślęk był członkiem TPA). Festiwal odbył się pod patronatem Konsula Generalnego dra Emila Brixa. Wspomagaliśmy także prof. Jana Ślęka przy organizacji II Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Wiedeńskiej w październiku 1994 r. Wielu naszych członków jest uczestnikami dalszych edycji Festiwalu.

Goście z Austrii

Oprócz autorów odczytów, artystów i twórców gościliśmy także wiele innych osobistości.

W dniach 3 i 4 sierpnia 2017 r. przedstawiciele Wrocławskiego Oddziału TPA uczestniczyli w spotkaniach z 41 osobową grupą z Austrii, która przebywała na Dolnym Śląsku w ramach „Reiseseminar: Auf den Spuren von Edith Stein in Schlesien". Seminarium zostało zorganizowane przez Remberta Schleichera, byłego Konsula Republiki Austrii w Krakowie, PILGRIM, przy współpracy Gregora Ulricha Henkel–Donnersmarck (OCist), opata klasztoru cystersów w Heiligenkreuz. Uczestnicy i ich goście zwiedzili m.in. Synagogę pod Białym Bocianem oraz uczestniczyli w uroczystej kolacji zorganizowanej przez Towarzystwo Edyty Stein we Wrocławiu. Hasłem przewodnim ruchu PILGRIM jest „Żyjąc świadomie – budujesz przyszłość". Ruch działa w zakresie budzenia świadomości i odpowiedzialności za przyszłość, przekuwania idei PILGRIM w czyny, pracy z drugim człowiekiem, pracy z młodym pokoleniem, które będzie budować nie tylko własną przyszłość, ale też przyszłość świata.

Szczególnie zapamiętaliśmy też wizytę z 1985 r., kiedy to gościliśmy grupę skautek z Wiednia, z którymi spędziliśmy uroczy wieczór.

Prof. Paweł Bergman (z prawej) z małżonką Irmą

Książę Hohenlohe podczas oczytu w KLubie Muzyki i Literatury

Od lewej: przedstawiciel Stowarzyszenia Edyty Stein, Elżbieta Krystyna Schleicher, Jakob Krystian Schleicher, Rembert Johannes Schleicher, opat Gregor Ulrich Henkel-Donnersmarck (OCist), Maria i Lubomir Wędzichowie

Wanda Żukowska, Lubomir Wędzicha i Andrzej Ziemiański (po wieczorze autorskim) w Klubie Muzyki i Literatury

W imieniu członków TPA Ambasador Buchsbaum przekazuje prezent zaręczynowy Elżbiecie Wareńczak i Rafałowi Stróżykowskiemu

Wieczerze wigilijne

7 grudnia 1995 r. zorganizowaliśmy w Towarzystwie pierwszą **Wieczerzę Wigilijną**. Od tej pory spotkania te zamykają doroczną działalność Oddziału, zazwyczaj uczestniczy w nich kilkadziesiąt osób.

Odbywały się one w DODZ w Rynku, Klubie Stowarzyszenia Ukraińców w Polsce, Klubokawiarni Impuls we Wrocławiu oraz restauracji WEGA. W 2015 r. w spotkaniu uczestniczył m.in. Konsul Honorowy – Edward Wąsiewicz.

Msze

W Wiedniu w Kościele na Kahlenbergu wielokrotnie uczestniczyliśmy w mszach odprawianych, m.in. intencji członków TPA, przez ks. Jerzego Smolińskiego (przyjaciela papieża Jana Pawła II) i kanonika wrocławskiego. Najpiękniejsza chyba msza miała miejsce w Rabacie w Maroku, którą prowadził ksiądz z Chorwacji.

W Rzymie uczestniczyliśmy w mszy św. w Roku Świętym 2000 (Błogosławiona Faustyna Kowalska) oraz z okazji 25-lecia Pontyfikatu Jana Pawła II (Błogosławiona Matka Teresa), a także przy Grobie Św. Jana Pawła II w dniu 9 października 2016 r. (Rok Święty).

W Ziemi Świętej w: Bazylikach Narodzenia i Grobu Pańskiego, w Kanie Galilejskiej (odnowienie ślubów), w Bazylice w Nazarecie i Kaplicy Biczowania przy Drodze Krzyżowej, a także na Górze 8 Błogosławieństw.

Uczestniczylismy także we mszach w wielkich miejscach pielgrzymkowych m.in. w Lourds, Santiago de Compostella, Fatimie, Loretto, San Giowani Rotondo czy Asyżu.

Podczas Konferencji w Dunajowie za członków Towarzystwa oraz w intencjach zmarłych członków TPA odbyły się msze w kościołach w Dunajowie, Przemyślanach, Pomorzanach oraz cerkwi grekokatolickiej w Dunajowie.

MSZE

W Maroku

W Petersburgu (Rosja)

W Ammanie (Jordania)

Na statku do Norwegii

Odnowienie ślubów w Kanie Galilejskiej, ks. Jacek Wachowiak, Ziemia Święta (2007)

Wiedeń, z ks. Smolińskim (2006)

W oczekiwaniu na odnowienie ślubów, Kana Galilejska (2017)

Msza święta na Górze Tabor w intencji członków TPA odprawiona przez ks. Rafała Bendkowskiego, lekcję czyta Grażyna Miękina-Jurkowska

Informacja o mszy za zmarłych członków TPA w Przemyślanach na Ukrainie

Już od kilkunastu lat z okazji Dnia Zaduszek członkowie Wrocławskiego Oddziału TPA odwiedzają groby zmarłych członków Towarzystwa, bądź najbliższych osób. Zapalamy znicze oznakowane wywieszką Oddziału. Łącznie odwiedzamy kilkanaście grobów na cmentarzach Osobowickim oraz przy ul. Grabiszyńskiej i Bujwida.

5. 11. 2015r. odbył się wieczór zaduszkowy „Wspomnienie w 1 rocznicę śmierci Ireny Małeckiej-Dzieduszyckiej".

Erklärung der Buchstab. u. Zahlen einiger Haupt-Gebäu Kirchen u. Klöster in der Stadt
WIEN selbst.
KAYSERL. GEBÄUE
BURGERL. GEBÄUE
KIRCHEN und KLÖST.
DONAU
FLUSS
DIE SCHUTT
DER PRATER
STADT GUT
GRAB STEIN
MITTEL SCHUTT
IM DURCHLAUFF
TABOR AU
DONAU
HALTER AU
DIE
Prospect der Kayserl. Residenz Stadt WIEN, wie solche von

Matthäus Seutter – Plan Wiednia z jego panoramą (drukowany był w tej wersji w latach 1730–1760).
Należy pamiętać, że do poł. XIX w. wszystkie mapy kolorowane były ręcznie (jeśli w ogóle były barwione), a poszczególne egzemplarze każdej z map tego samego wydania mogą się między sobą bardzo różnić

Wyjazdy

Odrębną, ale niezwykle ważną formą naszej działalności była działalność turystyczna.

W latach osiemdziesiątych XX w. w ramach Oddziału funkcjonowało Koło PTTK (zarejestrowane w Oddziale PTTK Wrocław-Fabryczna). Koło było organizatorem wielu imprez, w tym wycieczek, w trakcie których szukaliśmy „Śladów Habsburgów na Dolnym Śląsku" (jego spotkania odbywały się w Klubie PP Pracownie Konserwacji Zabytków).

W latach 80-tych Koło organizowało cykliczne imprezy, wśród których z całą pewnością trzeba wymienić:

• „Rajdy Szwajcarka" w dniach 19–21 października 1984 r. i 25–26 maja 1985 r. do schroniska „Szwajcarka", w czasie której pod kierunkiem taternika Waldka Szafrańskiego zdobywaliśmy 40 metrową ścianę Krzyżnej Góry.

• Imprezy pod hasłem „Noc Kupały" odbyły się w Górach Stołowych w dniach 22 czerwca 1985 r. oraz 20–22 czerwca 1986 r.

• Regularne wyjazdy z cyklu „Powitanie wiosny" rozpoczęliśmy w dniach 18–20 kwietnia 1986 r. Łącznie zorganizowaliśmy 22 takie imprezy. W zdecydowanej większości ukierunkowane były na Kotlinę Kłodzką (m.in. Złotno i Kudowa Zdrój), nierzadko z wypadami do pobliskich regionów i miejscowości Czech, ale również do Pragi.

• Uczestniczyliśmy także w obchodach V i VI Dni Turystyki we Wrocławiu (1986). Koło miało wówczas własne stoiska z folderami i plakatami z Austrii. Zorganizowano także konkurs prasowy w Wieczorze Wrocławia oraz wystawy: „Alpy i Alpinizm w starej fotografii", „Wiedeń w starej fotografii", „Plakat turystyczny Austrii" i „Akwarele Jakoba Alta", ukazujące jedne z najpiękniejszych widoków dziewiętnastowiecznej Monarchii Austriackiej.

• W latach 2011–2013 w celu uhonorowania i upamiętnienia jednej z najwspanialszych kobiet XIX w. zorganizowaliśmy dwa „Wyjazdy Szlakiem Marianny Orańskiej" (do Stronia Śląskiego i Hanušovic).

Najatrakcyjniejszą jednak, choć przeważnie niełatwą organizacyjnie, formą działania były wycieczki zagraniczne. Łącznie zorganizowaliśmy ich sto kilkadziesiąt. Oczywiście w zdecydowanej

Przed sławnym browarem na Morawach

W Krzemieńcu na Ukrainie

Złota Sala w Pałacu w Carskim Siole

Przed Muzeum Karola Maya w Radebeul k/ Drezna

Alpy austriackie w drodze do Włoch (kwiecień 1998)

Ostra Brama (Wilno, Litwa) na trasie do Petersburga (Rosja)

większości były to 1–4 dniowe wypady w kierunkach: Wiedeń, Praga, Budapeszt i Drezno. Podsumowując stwierdziliśmy, że w 35-letniej działalności naszego Oddziału odwiedziliśmy 45 państw na 3 kontynentach.

W okresie 33 lat współpracowaliśmy przy organizacji wyjazdów zagranicznych z wieloma biurami podróży m.in. z BTZ PTTK, „Juventur", „Tabor", „Sokół", „Adara", „Panorama", „Camino" i „Santiago", a także z kilkoma przedsiębiorstwami przewoźniczymi, wśród nich z Danielem i Bartkiem Szydziakami z firmy „Daniel" i Andrzejem Tymoszukiem z firmy „At-Travel".

Przy okazji składamy serdeczne podziękowania: Andrzejowi Jaworskiemu, Markowi Dudzie, Alinie i Michałowi Srokowskim, Marii Kulbidzie, Agnieszce i Mirkowi Kulbidom, Danielowi i Bartkowi Szydziakom za organizację i współpracę przy wielu wspaniałych imprezach. To dzięki Państwu, a w szczególności Andrzejowi Kulbidzie, nie umniejszając oczywiście zasług innych osób, mieliśmy możliwość zwiedzenia tak wielu wspaniałych miejsc.

W zagranicznych wyprawach zorganizowanych przez nasz Oddział uczestniczyło łącznie kilka tysięcy osób – naszych członków, sympatyków i przyjaciół oraz ich rodziny. Stosowaliśmy jednak zawsze zasadę (i stosujemy ją oczywiście nadal), że każda wyjeżdżająca osoba musi mieć zaproszenie lub rekomendację członka TPA.

Wyprawy Oddziału można podzielić na kilka zasadniczych kategorii, które łączą się zarazem z naszymi geograficznymi i historycznymi zainteresowaniami.

1. Austria i Wiedeń.

Łącznie zorganizowaliśmy 35 wypraw do Wiednia. Pierwsze wyjazdy odbyły się w dniach 16–21 listpada 1985 r. (pilotem był wówczas Andrzej Jaworski – przewodniczący naszej Sekcji Turystycznej) oraz 11–15 listopada 1986 r. Byliśmy jedynymi w tamtym czasie grupami, które uzyskały wizy na wycieczki do Austrii.

Od 1998 r. corocznie, z okazji rocznicy powstania naszego Oddziału odwiedzamy Wiedeń. Staraliśmy się także uświetnić nasze „urodziny" wyjściami do opery, operetki lub muzeów.

I tak na przykład w grudniu 2000 r. wybraliśmy się do Opery Wiedeńskiej

W San Marino

W Padwie (Włochy)

Barcelona, przed stadionem Camp Nou

W Kapadocji (Turcja)

W Ferrarze Marysia i Dorota wyniesione zostały na pomniki

Sylwia Jaskowska na tle panoramy Wiednia

Jacek Sadowski w jednym z parków Wiednia

na „Cyganerię" Giacomo Pucciniego, zwiedzaliśmy ponadto Burgenland.

W grudniu 2001 r. uczestniczyliśmy w spektaklu w Volksoper w Wiedniu, zwiedzaliśmy też Baden.

W grudniu 2002 r. ponownie odwiedziliśmy Operę Wiedeńską i wyprawiliśmy się do Doliny Wachau, podziwiając przy okazji sławny klasztor w Melku.

W grudniu 2003 r. znowu wybraliśmy się na „Cyganerię" Giacomo Pucciniego, tym razem jednak do Volksoper, później zwiedzaliśmy Caruntuum.

W grudniu 2004 r. miało miejsce wyjście do Volksoper na „Wiedeńską krew" Johanna Straussa i zwiedzanie Eisenstadt.

Podczas naszych wyjazdów zwiedzaliśmy też niemal obowiązkowo wielkie międzynarodowe wystawy poświęcone twórczości Gustava Klimta, impresjonistów, modernistów, kolorystów, czy czasom Cesarza Maksymiliana Habsburga. 25 listopada 2017 r. mieliśmy zarezerwowane wejście na międzynarodową wystawę w Albertinie prezentującą 150 rysunków i obrazów Rafaela.

Do Wiednia jeździliśmy także w okresie letnim na wyjazdy nazywane skrótowo „Spacerem po Wiedniu" lub „Parki i ogrody Wiednia". Dla przykładu wybieraliśmy się na takie eskapady w początku czerwca 1999 i 2000 r., pod koniec maja i we wrześniu 2001 r., w czerwcu 2002 r., a ostatnio pod koniec maja 2014 r.

Podczas wyjazdów uczestniczymy także w obchodach ważnych rocznic, np. podczas wyjazdu w dniach 2–4 czerwca 2017 r. tematami wiodącymi wyjazdu było 300-lecie urodzin Marii Teresy oraz 150-lecie skomponowania walca Johanna Straussa „Nad pięknym, modrym Dunajem" (byliśmy w miejscu jego stworzenia przy Pragerstrasse 54).

W trakcie zwiedzania Wiednia poznaliśmy wiele wspaniałych przewodniczek po mieście, m.in. Małgorzatę Bahr, Marię Wielowiejską, Małgorzatę Nieśpiałowską-Krzempek.

Dodatkowo wspomagaliśmy także przy organizacji wyjazdów do Wiednia Katedrę Rachunkowości Uniwersytetu Ekonomicznego (Studia Podyplomowe – 8 krotnie), Instytut Prawa Cywilnego Uniwersytetu Wrocławskiego, a także Okręgową Izbę Radców Prawnych (podczas pobytu w Wiedniu i zwiedzaniu Doliny Wachau).

Pani prezydent Filipin (na czele grupy) w Damaszku

Z organizatorem imprez w Turcji – Ahmedem

Redaktor Julieta Mikhiktan w Radiu Erewań przed wywiadem z uczestnikami wyjazdu do Armenii

Marysia w drodze do gipsiarni niesiona przez Andrzeja Kulbidę (Turcja, 2014)

Nieszczęścia jeżdżą parami

A może być całkiem inaczej... Damski Klub Autobusowy

2. Śladami C.K. Austro-Węgier.

Po wyjeździe do Pragi w styczniu 1985 r., który był naszym pierwszym wyjazdem zagranicznym, w 1986 r. udaliśmy się także do Mariańskich Łaźni i Karlovych Varov.

Wyprawy do Pragi mają przeważnie wspólny podtytuł „Śladami Cesarza Rudolfa II i Habsburgów". W stolicy Czech w zasadzie bywamy co dwa lata. W Czechach łącznie byliśmy 35 razy.

Ponieważ wielu spośród naszych członków ma węgierskie korzenie, kraj Madziarów jest również naszym ulubionym kierunkiem wyjazdów. Od 2000 r. zorganizowaliśmy z Olą Rzewuską (zazwyczaj w okresie Bożego Ciała) 14 wyjazdów pod hasłami „Śladami Sisi" lub „Cztery stolice Węgier". Jedne z pierwszych miały miejsce w dniach 21–25 czerwca 2000 r., 13–17 czerwca 2001 r., 29 maja – 2 czerwca 2002 r. oraz 30 czerwca – 4 lipca 2004 r.

Od 2015 r. zorganizowaliśmy, razem z Marianem i Bożeną Lampczakami, 6 wyjazdów na baseny z gorącymi źródłami do Mezőkövesd koło Egeru. Były to wyjazdy leczniczo-wypoczynkowo-szkoleniowe połączone ze zwiedzaniem m.in. Egeru (słynna twierdza znana z obrony przed Turkami) czy Gór Bukowych.

Wspólnie z Magdą i Igorem Salamonami zwiedzaliśmy z kolei dawną Galicję i Lodomerię. W 2011 i 2013 roku zwiedzaliśmy Lwów, Kamieniec Podolski, Zbaraż, Chocim, Krainy Bojków i Hucułów i naszą ulubioną Kołomyję.

Niezwykle atrakcyjny był wyjazd do Chorwacji, Czarnogóry, Bośni i Hercegowiny oraz Albanii w 2013 r.

3. Alpejskim szlakiem.

Wyjazdy cieszące się, zapewne ze względu na piękne widoki, ogromnym zainteresowaniem. Zwiedzaliśmy Neuschwanstein, Raperswill, Zurich, Genewę, Mediolan. Wjeżdżaliśmy także na jedne z najwyżej położonych miejsc w Europie: kolejką linową na Auguille du Midi pod Mont Blanc (3842 m npm) i kolejką zębatą na Jungfrau w Szwajcarii (3453 m npm).

4. Śladami chrześcijaństwa.

W okresie od 2007 do 2017 r. pięciokrotnie przebywaliśmy w Ziemi Świętej w tym 3 razy w Jordanii, będąc w Dżarasz (najlepiej zachowanym miastem starożytności), Ammanie i Petrze.

Autobus Firmowy Towarzystwa w Turcji

Dwugodzinna przerwa na trasie we Włoszech

Kolejka do klasztoru na Górę Kuszenia w Jerycho

W „Gospodzie u Rumcajsa" w Jičínie

Zajadając najlepszego pstrąga na świecie w Górach Bukowych (Węgry)

Grecja. Ostatni lokal przed Matapanem

Wielkim zaszczytem było dla nas uczestnictwo w wyprawie w 2014 r. byłego wieloletniego Ambasadora RP w Izraelu prof. Jana Dowgiałły wraz z małżonką (był też z nami podczas wyjazdu do wschodniej Turcji).

Zwiedziliśmy także Mezopotamię, miejsce w którym nad Eufratem był biblijny Raj, oglądaliśmy Ararat, na szczycie którego wylądowała Arka Noego (zarówno od strony Turcji jak i Armenii). Byliśmy w grocie w Şanlıurfie (Edessie), w której urodził się Abraham. Staliśmy także na polach Armagedonu pod Megido, na których ma się odbyć ostateczna bitwa Dobra ze Złem.

Podążaliśmy także śladami św. Pawła (Tars, Konya, Damaszek). Byliśmy w miejscu przechowywania relikwii Jana Chrzciciela (czaszka w meczecie w Damaszku). Szlakiem Świętego Jakuba Większego dotarliśmy do Santiago de Compostella.

Wielokrotnie bywaliśmy w Rzymie, w tym w latach Świętych (tj. 2000 i 2016).

Odwiedziliśmy relikwie wielu świętych m.in. św. Antoniego (Padwa), św. Franciszka (Asyż), św. Dominika (Bolonia), św. Mikołaja (Bari), św. Andrzeja (Patmos w Grecji), św. Katarzyny (Siena), św. Klary (Asyż). Odwiedziliśmy także miejsca pielgrzymkowe m.in. Lourdes, Santiago de Compostella, Fatimę, Medżugorie, Manopello, Loretto, San Giovani Rotondo.

W trakcie pobytów na Wschodzie zwiedzaliśmy zamki i twierdze krzyżowców w tym Edessę (Turcja), Krak de Chevalier (Syria), Belvoir (Izrael), Nimrud (Izrael), Akko (Izrael) oraz Kerak (Jordania).

Ponadto odwiedziliśmy pierwsze państwa chrześcijańskie – Armenię (wraz z Górnym Karabachem) w 2014 r. i Gruzję (Adżaria) w 2011 r.

5. Krańce Europy.

W 2001 r. rozpoczęliśmy wyjazdy na tzw. „Krańce Europy". I tak zwiedziliśmy Finistierre w Bretanii (2001), Szkocję (2002), Irlandię, z Moherami i „pięcioma palcami" (2003), co zamknęło tzw. Krąg Celtycki. Następnie wybraliśmy się na Nord Cup w Norwegii (2004), łącząc wyjazd ze zwiedzaniem Finlandii, Szwecji i Danii. W 2005 r. odwiedziliśmy Galicję w Hiszpanii, Cabo da Roca w Portugalii i Gibraltar,

Zdobywcy Helsinek (2004)

Przed kąpielą w Morzu Martwym

Przed meczetem w Damaszku

W teatrze w Epidauros (Grecja)

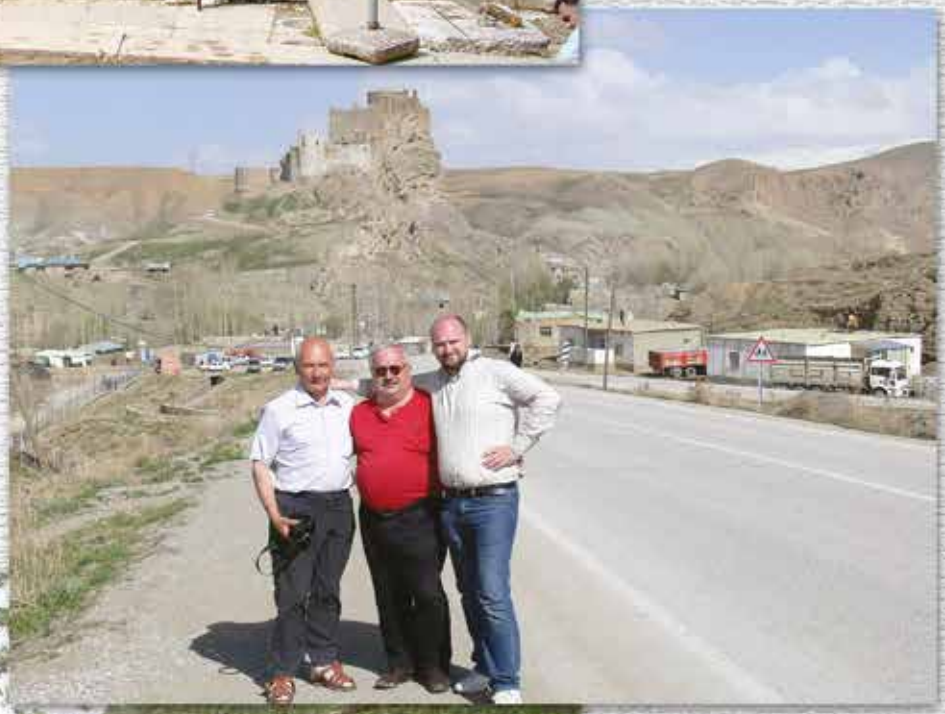

W Turcji przed zamkiem granicznym z Persją

Spacer po Czeskim Raju

w kolejnych latach zaś Peloponez z Matapanem (2006) oraz dawny Konstantynopol (Stambuł) w Turcji (2011).

Tu należy wspomnieć, że wielki wkład w te wyjazdy włożyli Irena i Rościsław Żerelikowie, Małgorzata i Marek Gołębiewscy, Anna i Janusz Misiewiczowie, Bożena i Marian Lampczakowie, Magda i Igor Salamonowie, Maria i Lubomir Wędzichowie.

6. Inne miejsca.

Mieliśmy także naprawdę wielkie szczęście, że mogliśmy jeszcze przed wybuchem wojny zwiedzić Syrię z Palmyrą, Damaszkiem i Aleppo. Odwiedziliśmy także przepiękną Kapadocję (odbyliśmy nad nią lot balonem), Kurdystan i jeden z najśliczniejszych zakątków Świata – Górę Nemrod w Turcji, ze szczytów której mieliśmy okazję oglądać oszałamiający zachód Słońca. Byliśmy także na najpiękniejszej pustyni świata Wadi Rum na pograniczu Jordanii i Arabii Saudyjskiej, w rejonach działalności Thomasa Edwarda Lawrence'a – legendarnego „Lawrence'a z Arabii" (safari i noc u Beduinów).

Byliśmy także na najsłynniejszych i najciekawszych wykopaliskach Bliskiego Wschodu w Göbekli Tepe i zwiedzaliśmy słynne muzeum mozaik w Gaziantep.

3-krotnie jeździliśmy na „Białe noce" do Sankt Petersburga (Litwa z Wilnem i Trokami, Łotwa z Rygą i Estonia z Tallinem), odwiedzając przy okazji miejsca bitew pod Kirholmem i Pskowem.

W Grecji odwiedziliśmy m.in. Ateny, Spartę, Mykeny, Meteory, Termopile, Epidauros i Górę Olimp.

Przez wiele lat jesienią wyjeżdżaliśmy na 5-dniowe wypady do Emilii Romanii, zawsze połączone ze zwiedzaniem Wiednia i Wenecji, a także takich miast jak Padwa, Rawenna, Mantua, Werona, Ferrara, Lukka, Rimini czy San Marino.

7. Miejsca kultowe.

Widzieliśmy stolice cesarskie Maroka – Marakesz i Fez, piliśmy kawę „U Bogarta" w Casablance, odwiedziliśmy w Tangerze lokal w którym grywał Jimi Hendrix, miejscowść Vinci w Toskanii, miejsce urodzenia Leonarda da Vinci, zamek Kronborg w Danii, w którym Shakespeare umieścił akcję „Hamleta", ale też w miejscu urodzin samego autora – Stratford-upon-Avon. Zwiedziliśmy też „kamienne kręgi" w Stonehenge i Mur Hadriana w Wielkiej Brytanii

Betlejem. Bazylika Narodzenia Pańskiego

W Ziemi Świętej

W Grecji na tle Akropolu

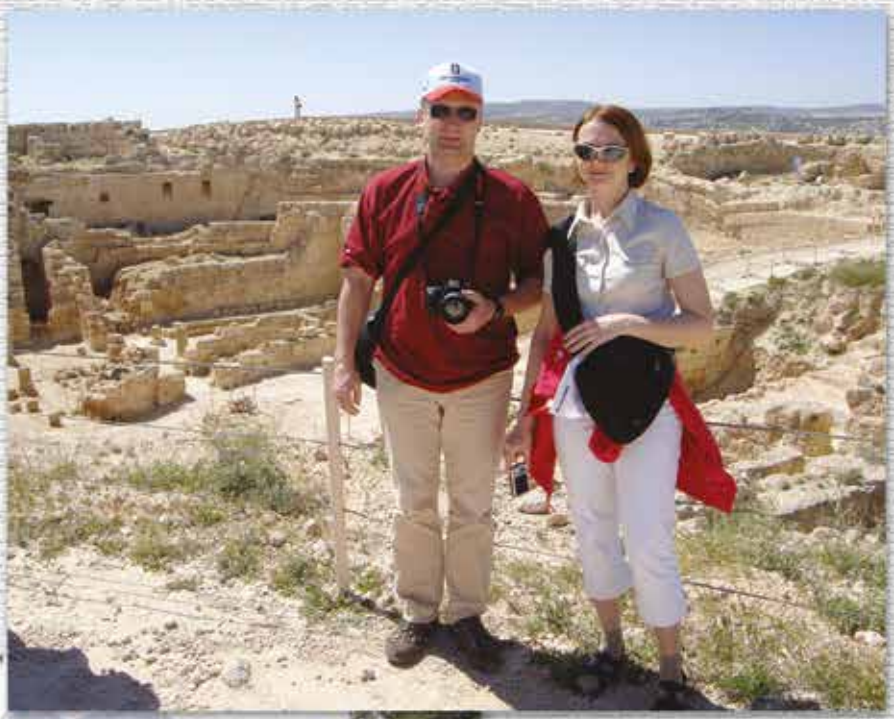

Paweł Wróblewski z małżonką Anną w Ziemi Świętej

Na trasie do Maroka (w oddali Gibraltar)

Dziewczyny w Armenii

i Carnac w Bretanii. Byliśmy pod Bramą Hadriana w Dżarasz w Jordanii i na pustyniach Izraela, Syrii i Jordanii oraz jej zamkami.

Oglądaliśmy wspaniałe katedry w Paryżu, Chartres, Strassbourgu, Tours, Mediolanie, Florencji, Reims, Quedlinburgu, Londynie, Yorku, Genewie, Zurichu, Pradze, Wiedniu.

Zwiedziliśmy zamki nad Loarą, m.in. Amboise i Chenonceau. Podziwialiśmy Saint Michael i twierdzę w San Malo. Byliśmy w San Remo i San Sebastian, Nicei i Monako. Odwiedziliśmy stolice ONZ – Paryż i Genewę, a także Pałac Europy w Strassbourgu.

Oglądaliśmy słynne miejsca świata sportu, przede wszystkim stadiony w Olimpii i Atenach (ten zbudowany został na pierwsze nowożytne Igrzyska) oraz stadion Camp Nou w Barcelonie. Byliśmy pod skoczniami narciarskimi w Oslo, Lillehamer i Lahti.

Mieliśmy przyjemność zwiedzania słynnych muzeów m in. Luwru, London Galery, Muzeów Watykańskich, Galerii Drezdeńskiej, Ermitażu, Galerii Uffizzi, Muzeów Wiedeńskich, Muzeum Polskiego w Raperswilu, Galerii Lwowskiej, Muzeum Narodowego w Budapeszcie i Muzeum w Oslo.

W ramach tworzenia przez zaprzyjaźniony Oddział TPA w Kudowie Zdroju „Trasy Kalimacha" odwiedziliśmy San Gimigiano we Włoszech. Trasa prowadzi z San Gimigiano, przez Wiedeń, Pragę, Kraków do Dunajowa na Ukrainie.

Podczas wielu wyjazdów czas nam umilali gitarzyści: Krzysztof Lubowicz, Ryszard Polechoński, Ryszard Teisseyre, Piotr i Przemek Paśko, Dimczo Angełow, Marek Aleksandrowicz, Kamil Krupiński, Jan Podgórski i Lubomir Wędzicha.

Odrębnym zagadnieniem, przy tak długich pobytach w autokarach jest funkcjonowanie życia klubowego w autokarze. Jego barwność ukazują niektóre zdjęcia.

Stosujemy także zasadę, że aby się dobrze bawić trzeba się uczyć, co powoduje, że np. podczas wyjazdu do Wiednia wysłuchujemy min. 4 godzin wykładów o historii Austrii, Wiednia, a także Śląska, Czech i Moraw.

Jako grupa zapalonych turystów wydaliśmy w 2003 r. własny śpiewnik.

Rozmowa z krewną Pastuszków w Fatimie

Świątynia hellenistyczna w Garni (Armenia)

Na szkockiej granicy

W drodze na Prater (Wiedeń, 2014)

Z piękną Pragą w tle (Czechy, 2005)

Na Moście Potrójnym (Triponte)
w Comacchio (Włochy, 2004)

Pod fontanną na Wzgórzu Zamkowym w Budapeszcie

Pod pomnikiem Johanna Straussa w Wiedniu

Przed wejściem do Ławry Poczajowskiej (Ukraina)

Pole Pasterzy w Betlejem (2007)

Przy wejściu do Pałacu Strozzich we Florencji (Włochy, 2005)

Uliczka w Budziszynie (Niemcy)

Mauzoleum Petrarki w Arqua Petrarca (Włochy)

Na Moście Złotników
z Benvenuto Cellinim w tle (Florencja)

Ziemowit Florkowski i Marian Karbarz
w chwili spotkania z Leopoldem we Lwowie

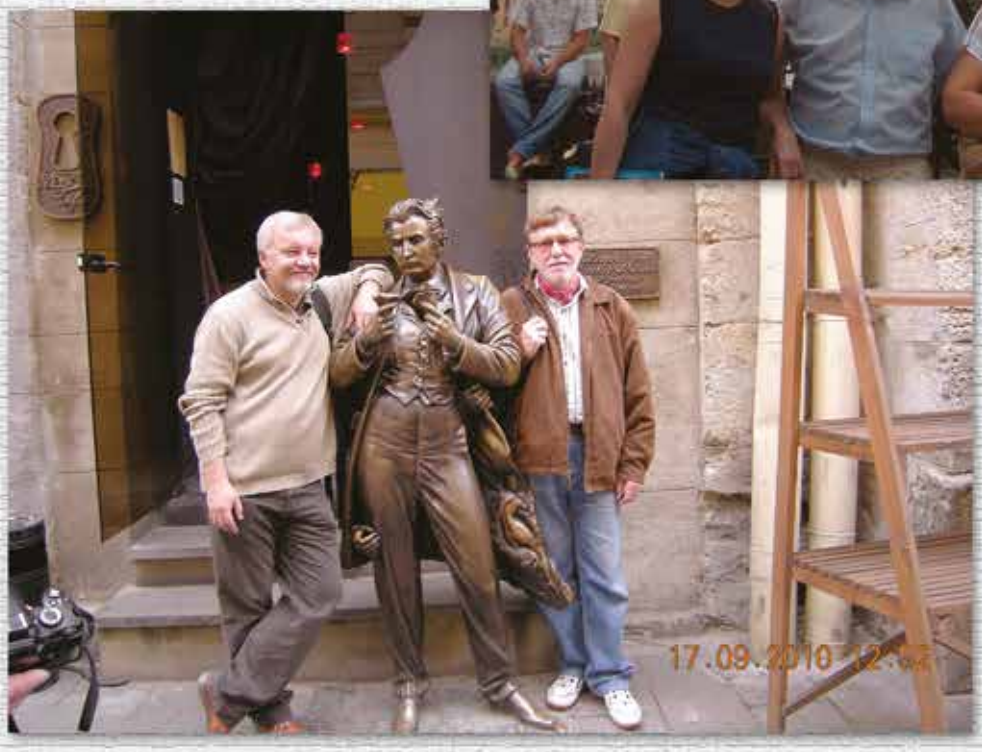

W Stroniu Śląskim

W Wiedniu przy lampce wina z Krystyną Kostrzewską i Zygmuntem Sztelakiem

Białe noce w Petersburgu

Z Alą Porczewską na Aiguille du Midi (masyw Mont Blanc)

Z Markiem Michalskim i Olą Rzewuską

U „Bogarta" w Casablance (Maroko)

W drodze na Mont Blanc
na trasie pętli alpejskiej

Prof. Rościsław Żerelik
na najciekawszym wykopalisku
na świecie (Göbekli Tepe, Turcja)

Spacer w kibucu

Kapadocja (Turcja).
Bogumił, Mirosława i Jadwiga Pieńczewscy

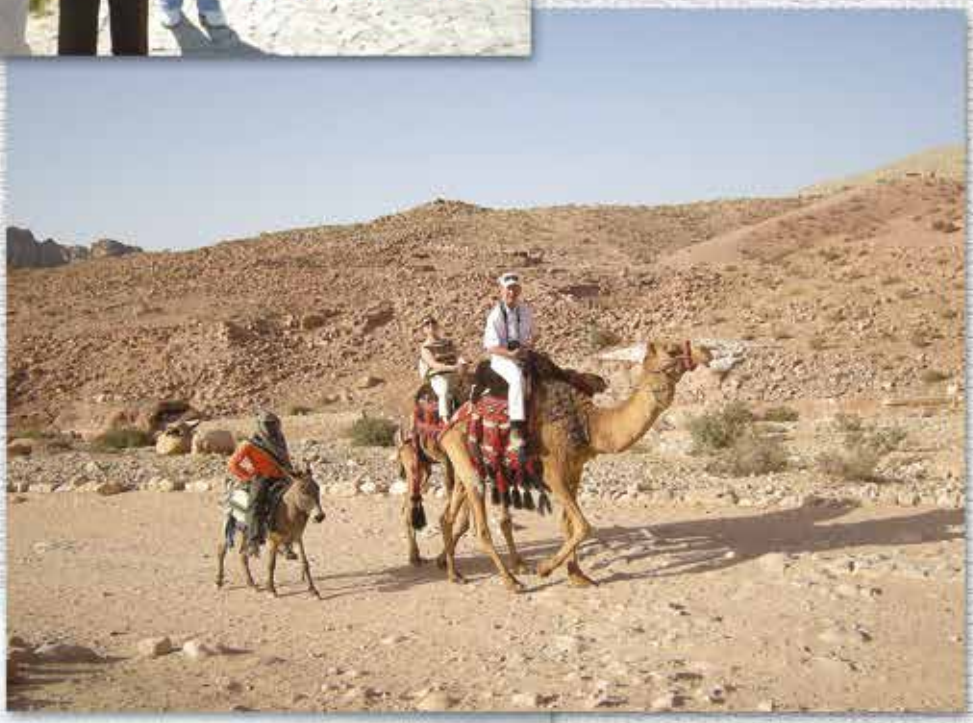

Jadwiga i Zygmunt Huzarscy
na wielbłądach w Petrze (Jordania)

Wrocławska młodzież na tle Pragi

W Grecji

Rodzina Grodzkich na huśtawce podczas wyprawy do Petersburga

Maria Wędzicha, Irena Paśko, Maria Małolepszy-Wędzicha przed Bazyliką Grobu w Jerezolimie

W Szwajcarii

Na zamku w Awinionie (Francja)

Na szczytach Alp
(Aiguille du Midi)

Państwo Dowgiałowie z synem (Dżarasz, Jordania)

Danuta Grabowska, Adela Arendzikowska, Elżbieta i Ryszard Krzesińscy w Padwie

Ziemia Święta, 2017

Zachód słońca widok z Góry Nemrut (Turcja)

Safari na najpiękniejszej pustyni świata Wadi Rum (Jordania)

Widok z kolejki w Armenii

Barbara i Lech Kowalczykowie w Kanie Galilejskiej (Izrael)

Urszula i Jerzy Trela przed Bazyliką św. Pawła za Murami w Rzymie

Tadeusz Zieliński w Izraelu

Góra Nebo, pomnik Mojżesza (Jordania)

Most w Awinionie (Francja)

Głowy z Nemrut (Turcja)

Pomnik Żołnierzy Polskich w Chróścicy na Łużycach (Niemcy)

Pomnik bitwy pod Kircholmem

Nad grobem Matki Marszałka Piłsudskiego i Jego Serca w Wilnie (Litwa)

Mezőkövesd koło Egeru (Węgry)

Kąpiel w kibucu

Baseny nad Dunajem (Węgry). Witold Kowalewski z żoną Bożeną (po prawej)

W drodze do księdza proboszcza w Wernigerode (Niemcy)

Teresa i Bożena Majewskie na tle skoczni w Lillehammer (Norwegia)

Grażyna i Stanisław Jurkowscy w Barcelonie (Katalonia, Hiszpania)

Małgorzata i Marek Gołębiowscy w meczecie w Damaszku (Syria)

Widok na norweski fiord

Przy „śpiewającej fontannie"
pod Belwederem w Pradze (Czechy)

Na targu w Damaszku (Syria)

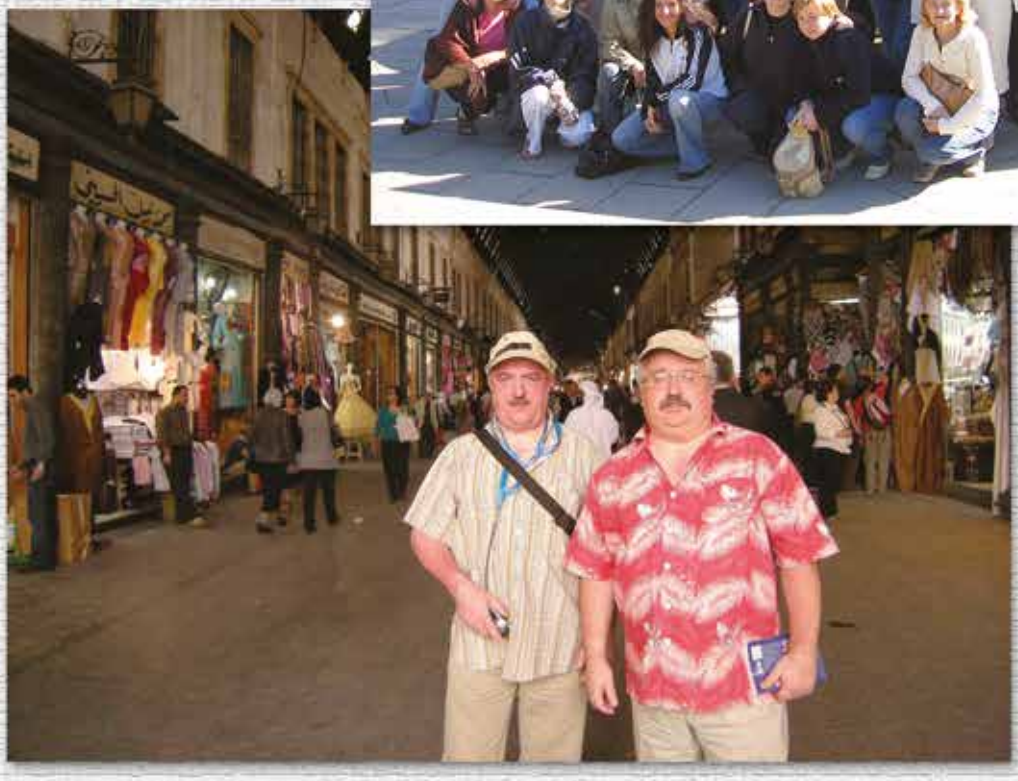

Odpoczynek na dalekiej północy (Norwegia)

Przy grobie Agamemnona w Mykenach (Grecja)

Paweł Piotrowski nawiązuje kontakty międzyludzkie z tubylcem (Turcja)

Przed wejściem do Cerneho Vola w Pradze (Czechy)

Tańce w gospodzie w Esztergom na Węgrzech

W kawiarni przed Gloriettą w Wiedniu (Austria)

Mariola Czerwińska i Alicja Stachowiak na plaży w Estonii

Ryszard Krzesiński z córką Kasią nad Adriatykiem

Statkiem po Newie (Petersburg, Rosja)

Statkiem po kanałach Petersburga (Rosja)

W Kapadocji (Turcja, 2009)

W ruinach bazyliki św. Szymona Słupnika (Syria)

U garncarzy w Kapadocji (Turcja)

W Palmyrze (Syria)

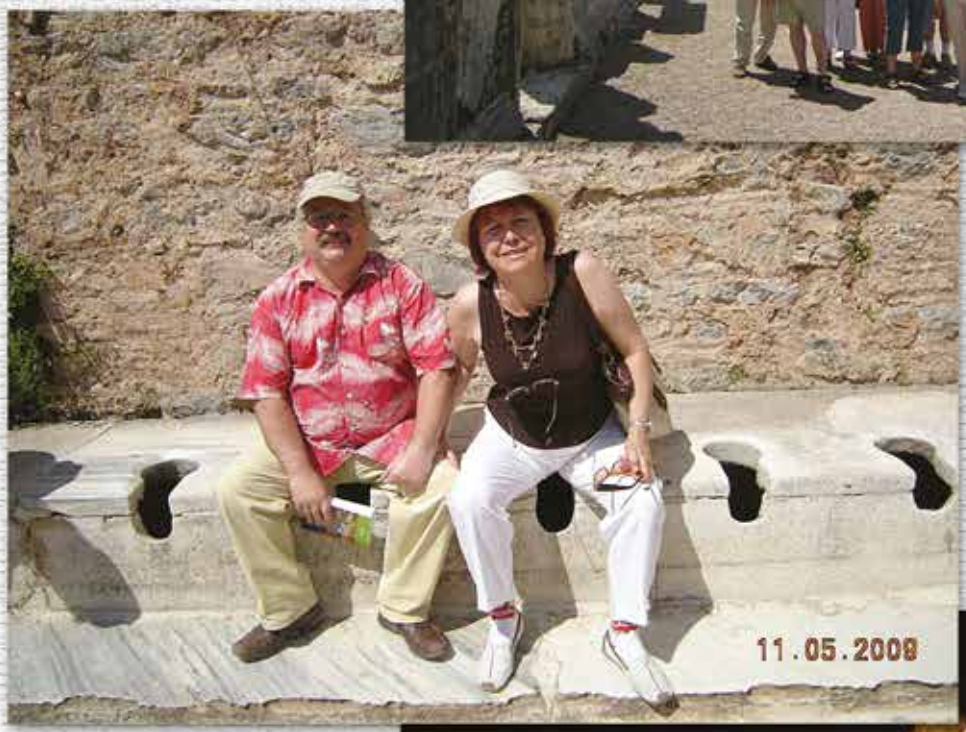

Toaleta publiczna w Efezie (Turcja)

Przed kasynem w Monte Carlo (Monako)

Andrzej Kulbida na moście w górach Gruzji

W Kapadocji (Turcja)

Wysokogórski monaster Sumela
w górach północnej Turcji

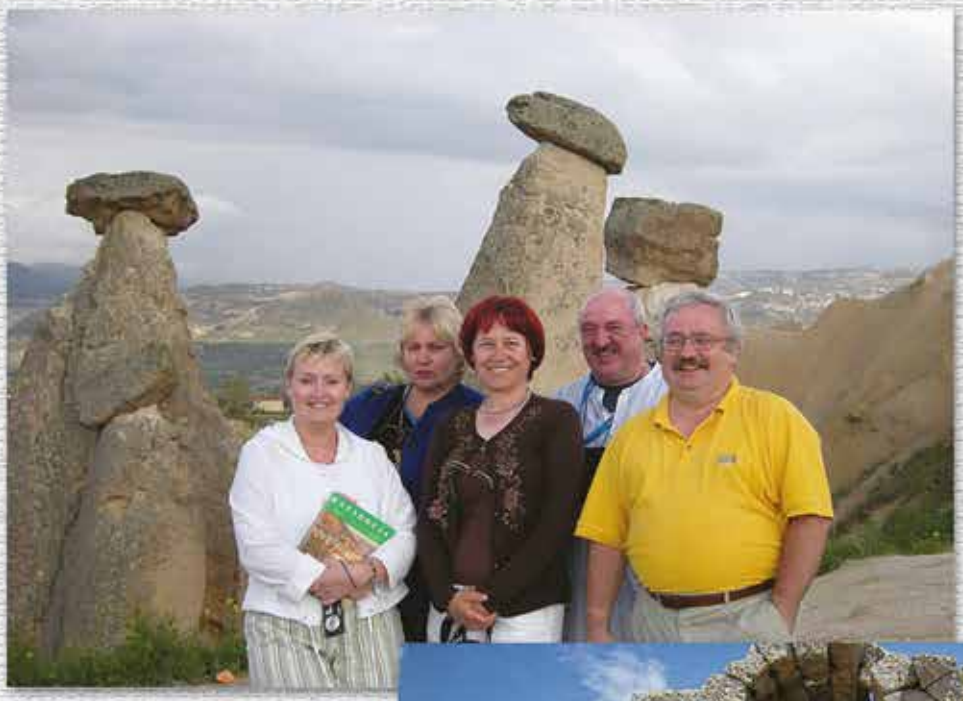

Grzybki nad Doliną Miłości (Kapadocja, Turcja)

Aspendos w południowej Turcji

Na tle Góry Ararat (Turcja)

W Vinci (Toskania, Włochy)

W stolicy Górskiego Karabachu (Stepanakert)

Wiedeń, widok z Kahlenbergu

Przed katedrą w Dreźnie (Niemcy)

Na szczycie wieży zamku Krak de Chevalier (Syria)

Wiedeń. Barbara i Jerzy Jaskólscy oraz Marzena Przymuszała i Tadeusz Sebzda

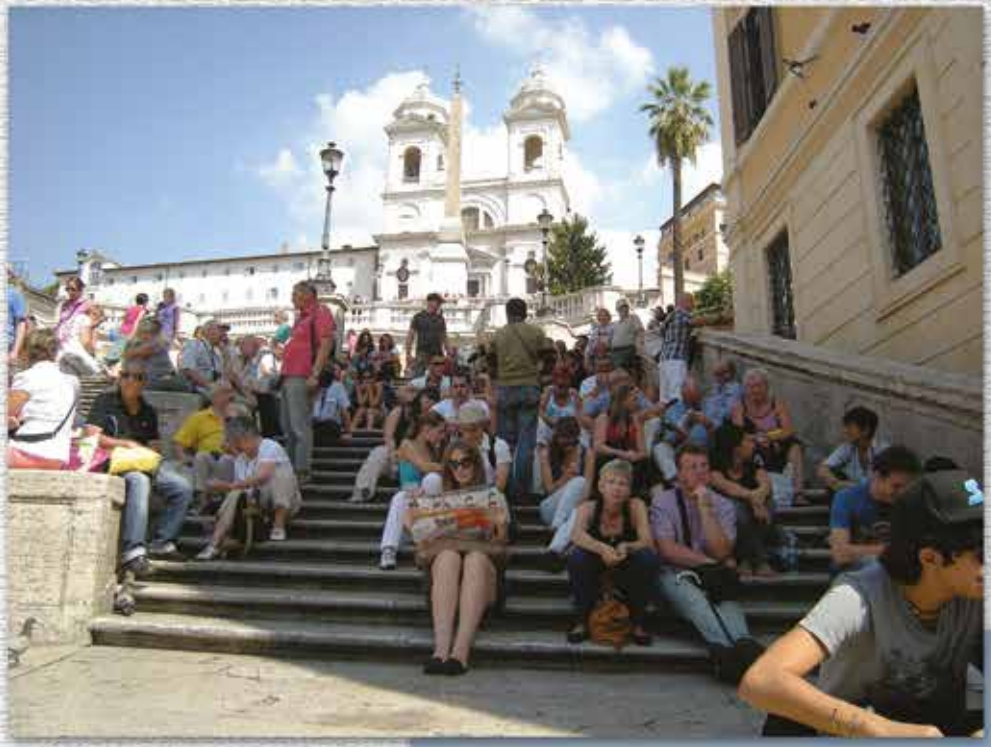

Odpoczynek na Schodach Hiszpańskich w Rzymie (Włochy)

U Ojca Pio, San Giovanni Rotondo (Włochy)

W Grenadzie (Hiszpania)

Grażyna i Stanisław Czajka na Górze Oliwnej (Jerozolima, Izrael)

Aneta Wodopian Rogowska

Na pierwszym planie Wanda i Ryszard Wrzesińscy (Grinzing, Wiedeń)

Elwira Marszałkowska-Krześ i Sławomir Krześ

Irena Wodopian, Sebastian Jaskowski, Magdalena Sadowska, Ola Rzewuska nad Balatonem (Węgry)

Bogumiła Brożyniak na Grinzingu (Wiedeń, Austria)

Irena Wodopian z córkami Anetą i Olą oraz Ela Wareńczak

Walentyna Mazurek i Tadeusz Dzięgielewski(Grecja)

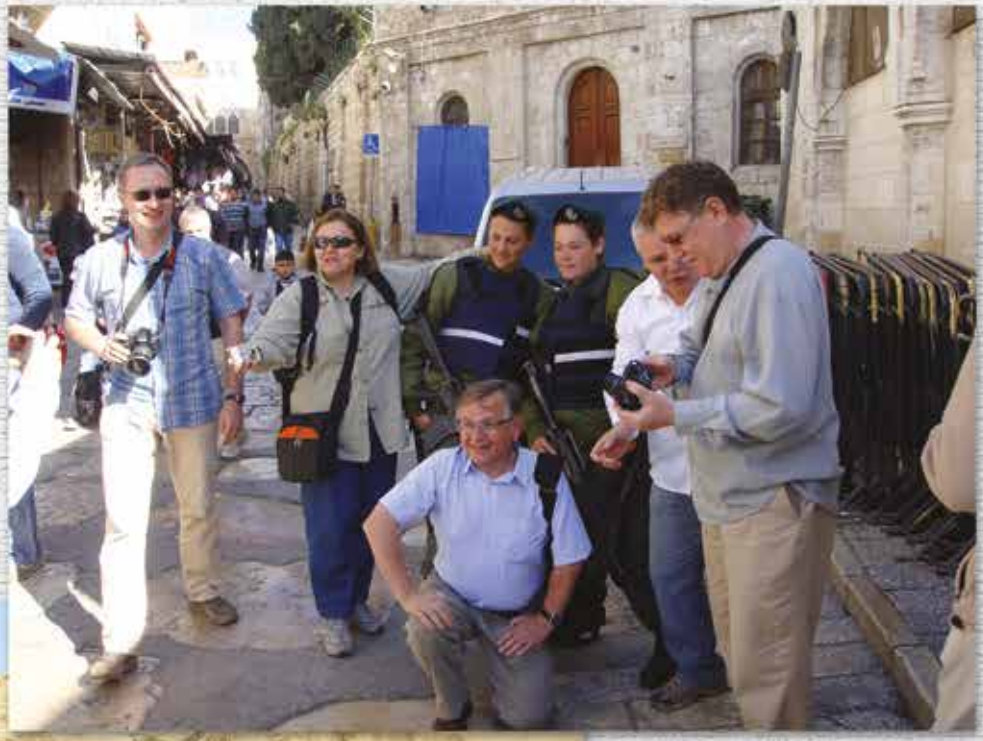

Policjantki na trasie Drogi Krzyżowej

W drodze do Petry (Jordania)

Zamek Neuschwanstein w tle (Niemcy)

Zamyślone Bożeny nad Doliną Miłości w Kapadocji (Turcja)

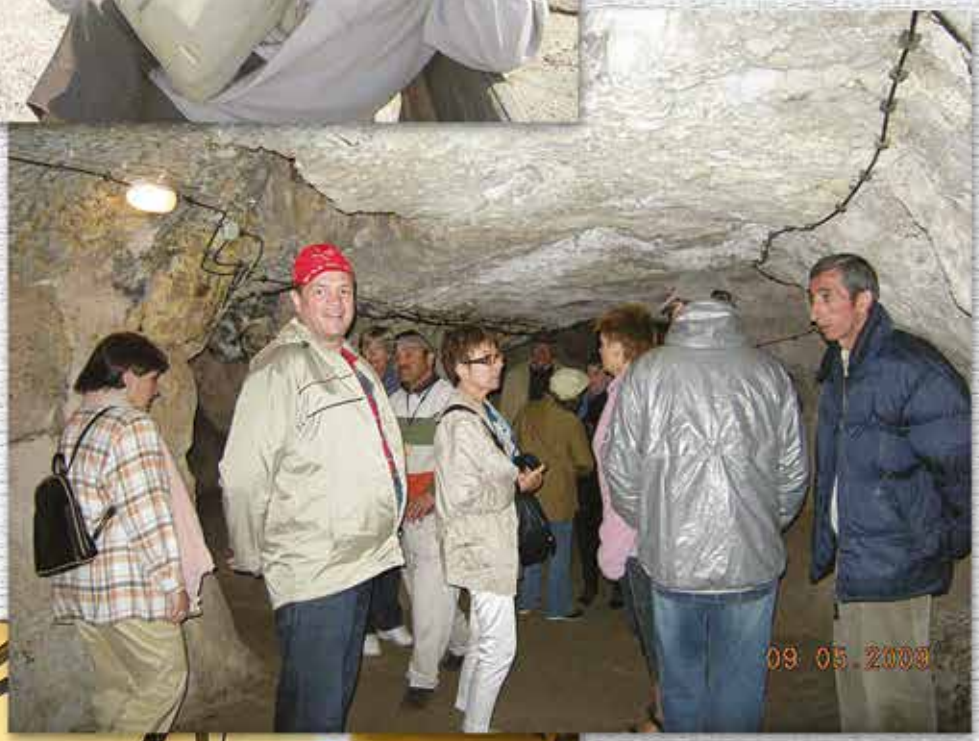

Podziemne miasto w Kapadocji (Turcja). Magda Salamon, Marek Gołębiowski i Matylda Miller

W największej restauracja świata w Damaszku (Syria)

Obok kościoła św. Piotra w Jerozolimie (Izrael)

Twierdza w Aleppo (Syria)

Igor z gośćmi weselnymi na uroczystości ślubu chrześcijańskiego w Syrii

Adela Arendzikowska i Irena Paśko w Carcassonne (Francja, 2011)

Krak de Chevaliers (Syria). Profesor Żerelik prowadzi negocjacje z kelnerem w kwestii konsumpcji

Państwo Pieńczewscy na moście pod Rimini (Włochy)

Przed wejściem do łaźni tureckiej w Turcji

W marokańskim sklepie, w oczekiwaniu na herbatkę

Kapadocja, przy herbacie

Antonina i Edward Andrzejczakowie oraz Irena i Rościsław Żerelikowie na granicy czesko-austriackiej w Znojmo

W twierdzy w Belgradzie (Serbia)

Anna Dowgiałło, Jadwiga Węgorkiewicz, Maria Złotorzycka i Jan Dowgiałło w Izraelu

Marek Aleksandrowicz i Piotr Paśko

Lubomir

Ryszard de Teisseyre

Dimczo Angełow i Jan Podgórski

Zespół Dimczo Angelowa

Węgierska kapela w Esztergom (Węgry)

Czeska Dehovka

Taniec derwiszy w Konya (Turcja, 2013)

Publikacja przygotowana z inicjatywy
Towarzystwa Polsko-Austriackiego • Oddział we Wrocławiu

Opracowanie typograficzne i redakcyjne

Janusz L. Kaczmarek

Obróbka fotografii i redakcja techniczna

Dorota Kaczmarek

Autorzy fotografii

Jerzy Chacko, Małgorzata Gołębiowska, Marek Gołębiowski, Ryszard Jedliński,
Dorota Kaczmarek, Janusz L. Kaczmarek, Marian Lampczak, Maria Małolepszy-Wędzicha,
Janusz Misiewicz, Paulina Raszewska, Anna Rypińska-Fischer, Igor Salamon,
Mirosław Startek, Rafał Stróżykowski, Jerzy Trela, Lubomir Wędzicha, Wanda Żukowska.

Przygotowanie wydawnicze

Janusz L. Kaczmarek
gabinet edytorski „ims"

ISBN 978-83-949709-0-1
ISBN 978-83-62290-35-2

Członkowie i Zarząd Wrocławskiego Oddziału TPA składają najserdeczniejsze podziękowania
za pomoc w wydaniu tej publikacji następującym Osobom i Instytucjom:

Piotrowi Brzostowiczowi
Grażynie i Stanisławowi Jurkowskim
Piotrowi Paśko
Rafałowi Stróżykowskiemu
Elżbiecie i Sylwestrowi Szkudlarkom
Elżbiecie Wareńczak
Marii Małolepszy-Wędzicha
Irenie i Rościsławowi Żerelikom

Klub Muzyki i Literatury we Wrocławiu

Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu

PROJEKT JEST WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW BUDŻETU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
DOLNY ŚLĄSK
www.umwd.pl

OŚRODEK KULTURY I SZTUKI
WE WROCŁAWIU

DOLNY ŚLĄSK
INSTYTUCJA KULTURY SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO